БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 127 (19.798). • 1987 йил 3 июнь, чоршанба • Баҳоси 3 тийин.

ЎҚИТУВЧИНИНГ МУҲИМ ВАЗИФАСИ

Совет мактаби коммунистик идеалларга астойдил садоқатли, тузумимизнинг социал ва иқтисодий ютуқларини кўпайтиришга интилувчан, жонкуяр кишиларни тарбиялаб етиштириши лозим. Ҳозир мактабда рўй бераётган ўзгаришлар халқнинг ишлари ва режалари билан, таълимни унумли меҳнатга қўшишдан иборат ленинча принципни рўёбга чиқариш, ёшларни мустақил ҳаётга тайёрлашни яхшилаш билан чамбарчас боғланиши керак. Бироқ, мактаб ислоҳоти осонлик билан ўтаётгани йўқ, ҳозирча у оқсамоқда. Маориф системаси шаънига қилинаётган бу таъна унинг фаолиятига баҳо беришга танқидий ёндашиш мажбуриятини юклайди. Ислоҳот қандай бораётганини ҳозирги талаблар позициясида туриб муҳокама қилиш, таълим ва тарбия усулларини чуқур янгилаш тадбирларини ишлаб чиқиш — 2 июнь куни Катта Кремль саройида очилган Бутунроссия ўқитувчилар съездининг вазифасидир.

Съезд делегатлари ва меҳмонлари М. С. Горбачев, В. И. Воротников, А. А. Громико, Л. Н. Зайков, Н. И. Рижков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, Б. Н. Ельцин, Н. Н. Слюньков, Н. В. Тализин, А. Н. Яковлев, А. П. Бирюкова, А. Ф. Добринин, А. И. Лукьянов, В. А. Медведев, В. П. Никонов, Г. П. Разумовский, И. В. Капитонов ўртоқларни қарсаклар билан кутиб олдилар.

Партия XXVII съезди, КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленумининг қарорлари асосида мактаб ислоҳотини амалга ошириш ва педагогика коллективларининг ҳамда халқ маорифи органларининг фаолиятини тубдан яхшилаш юзасидан Россия Федерацияси педагогика коллективлари, халқ маорифи органларининг иши РСФСР маориф министри Г. П. Веселовнинг докладида таҳлил этиб берилди.

РСФСР ҳунар-техника таълими давлат комитетининг раиси В. А. Казначеевнинг докладида республика ҳунар-техника таълими системасининг малакали ишчи кадрлар тайёрлаш соҳасидаги вазифалари ҳақида гапирилди.

Сўнгра музокаралар бошланди.

Маориф ва ҳунар-техника таълими муассасаларининг фаолиятидаги камчиликларни делегатлар ўз-ўзини танқид руҳида уқтириб ўтдилар. Нотиқлар бутун диққат-эътиборни ўқув жараёнидаги ва тарбиявий ишдаги расмиятчилик ҳамда тадбирбозликни бартараф этишга қаратдилар. Илғор ўқитувчиларнинг новаторлик тажрибасини оммалаштириш ҳақида, мактаб ва ҳунар-техника таълими системаси олдида турган муаммоларни тезроқ ҳал этиш ҳақида гапирилди.

3 июнь куни съезд ўз ишини давом эттиради.

(ТАСС).

УЛУҒ ОКТЯБРЬ ЮБИЛЕЙИ ШАРАФИГА

ҳурмат ТАХТАСИ

Пилла тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидагилар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзиладилар:

Ғузор райони — район партия комитетининг секретари Х. Раҳмонов, район ижроия комитетининг раиси А. Ачкасов, район комсомол комитетининг секретари Т. Қораев, район агросаноат бирлашмасининг раиси Х. Муҳамадиев, бош пиллахона директори Ж. Маҳмараҳимов;

Гулистон райони — район партия комитетининг секретари Т. И. Исмоилов, район ижроия комитетининг раиси Д. Н. Эркабоева, район комсомол комитетининг секретари Т. Умарова, район агросаноат бирлашмасининг раиси Р. Т. Тўраев, бош пиллахона директори В. А. Мариничева;

Ворошилов райони — район партия комитетининг секретари Ш. М. Мирзаев, район ижроия комитетининг раиси В. Ф. Волков, район комсомол комитетининг секретари С. Аҳмедов, район агросаноат бирлашмасининг раиси Н. Ю. Раҳмонбердиев, бош пиллахона директори А. Худойқулов;

Олтиариқ райони — район партия комитетининг секретари Н. В. Федотов, район ижроия комитетининг раиси А. М. Маматхонов, район комсомол комитетининг секретари И. Мирзараҳимов, район агросаноат бирлашмасининг раиси А. Муҳитдинов, бош пиллахона директори Х. Ҳошимов;

Фрунзе райони — район партия комитетининг секретари О. Юсупов, район ижроия комитетининг раиси М. Хўжаев, район комсомол комитетининг секретари А. Азимов, район агросаноат бирлашмасининг раиси Н. Муҳамедов, бош пиллахона директори М. Бердиқулов;

Ленинград райони — район партия комитетининг секретари О. Эргашев, район ижроия комитетининг раиси С. Мамадиев, район комсомол комитетининг секретари М. Тожибоева, район агросаноат бирлашмасининг раиси И. Раҳмонов, бош пиллахона директори М. Мадаминов;

Ўзбекистон райони — район партия комитетининг секретари А. И. Эркабоев, район ижроия комитетининг раиси А. Б. Бўриев, район комсомол комитетининг секретари М. А. Акромова, район агросаноат бирлашмасининг раиси С. Ғ. Ҳамроқулов, бош пиллахона директори Р. Аҳмедов;

Киров райони — район партия комитетининг секретари Н. Ҳ. Раҳимов, район ижроия комитетининг раиси Р. Обидов, район комсомол комитетининг секретари А. Йўлдошев, район агросаноат бирлашмасининг раиси Р. Омонов, бош пиллахона директори С. Аҳмедов;

Бувайда райони — район партия комитетининг секретари М. Ҳайдаров, район ижроия комитетининг раиси М. Х. Хўжамова, район комсомол комитетининг секретари А. Нуъмонов, район агросаноат бирлашмасининг раиси В. Абдуллаев, бош пиллахона директори М. Бобохонов.

Ғўзага ишлов берилмоқда

Нишон районидаги Ҳамза номли совхозда Аҳмедовлар оиласи пудрат асосида ишлаб, дала ишлари бўйича хўжаликда пешқадамлик қилмоқда. Оилавий звено тўртта ака-укадан ташкил топган. Улар хўжаликда биринчи бўлиб ғўзага ишлов беришни бошлаб юбордилар.

Суратларда: (чапдан) звено бошлиғи Баҳодир Аҳмедов ўз укаси Эшназар Аҳмедов билан. 2. Мазкур звено далаларида ғўзага ишлов бериш пайти.

Ш. Шаропов фотолари (ЎзТАГ).

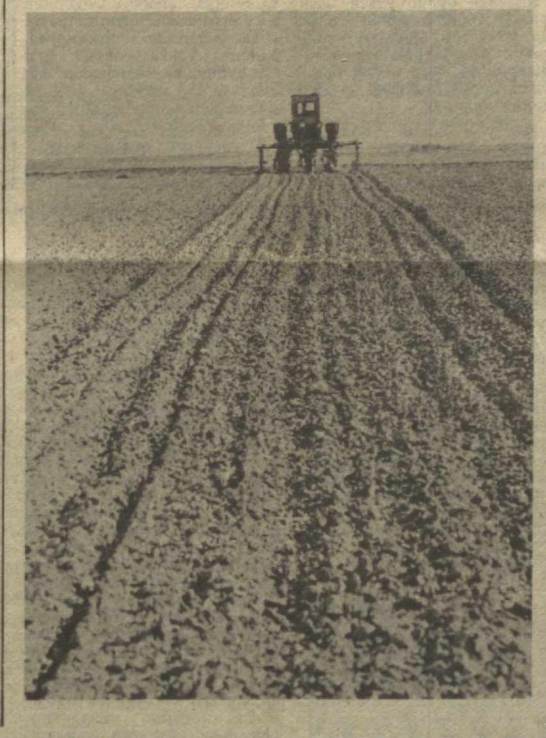

● МЕҲНАТ ВА ИНТИЗОМГА — КОЛЛЕКТИВ КАФОЛАТИ

Пешқадамликка йўл

Наманган шойи газламалар комбинати пилталаш-пиликлаш цехида Ҳабибулла Халилов бригадаси тез-тез тилга олинадиган бўлиб қолди. Ялпи маҳсулот тайёрлашда ҳам, меҳнат унумдорлигини оширишда ҳам, тежамкорликда ҳам улар намуна қилиб кўрсатила бошланди. Тўғри, авваллари ҳам бу бригада қолоқ эмасди. Лекин шу даражада илғор дейишга ҳам асос йўқ эди.

Хўш, коллективда нима ўзгарди?

— Интизом кучайди, — дейди бригада етакчиси Ҳ. Халилов.

Дарҳақиқат, бригадани илғорлар сафига олиб чиққан ҳам шу янгилик — меҳнат ва жамоат интизомига коллектив кафолати берилиши бўлди.

Кейинги ойларда бригадада дўстона муносабатлар, ўзаро ёрдам ва ҳамкорликдаги ҳаракатлар кучайди. Албатта, бу борада бригада асосини ташкил этувчи тажрибали ишчилар З. Содиқова, Н. Аҳмедова, Л. Ким, Г. Гарифуллиналарнинг роли катта бўлди.

Тажрибали ишчилар меҳнатда намуна бўлибгина қолмай, ёшларга устозлик қила бошлашди. Сустроқ фаолият кўрсатаётган тажрибасиз ишчилар оталиққа олинди. Уларнинг фаолиятини етакчи тўқувчилар назорат қилиб боришди. Шу тариқа ҳар бир участкадаги меҳнат ва жамоат интизомига кафолат бериш шароити яратилди.

Ёшлар мураббийси Газима Гарифуллина ўз шогирдларини тажрибали ветеранлар мусобақасида бемалол қатнашишга чақирди. Айримлар бу реал талаб эмас, деб ҳайрон ҳам бўлишди. Лекин Газима санамай саккиз дейдиганлардан эмас.

Бугун у қилган ишидан хурсанд. Гарифуллина яқинда 1988 йил ҳисобига маҳсулот бера бошлади. Фотима Раҳимова, Унсуной Хоналиева сингари ўн нафар ВЛКСМ аъзоси эса тўрт ой якунларига кўра меҳнат мусобақасида илғорлар сафидан жой олдилар.

Яқинда Г. Гарифуллина Октябрь 70 йиллигига қадар уч йиллик нормани адо этиш ташаббусини бошлаб берди.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

АДАБИЁТ КУНЛАРИ, ДЎСТЛИК КУНЛАРИ

Ўзбекистонда кўпмиллатли совет адабиёти кунлари ниҳоясига етди. Навоий номидаги Ўзбекистон ССР академик Катта театрида ана шу дўстлик байрамининг тантанали ёпилиш маросими бўлди. Қардош адабиётлар вакиллари ҳафта мобайнидаги кўплаб воқеалар ва учрашувларга якун ясадилар.

— Сизнинг серқуёш республикангизда ўтказилган кунлар ёзувчиларга унинг ҳаёти ҳақида, республикангизда қайта қуришнинг бориши тўғрисида, ўзгаришлар айнан партия қарорлари таъкидлаган йўналишда бораётганлиги тўғрисида аниқ тасаввур ҳосил қилишга кўмаклашди, — деб таъкидлади СССР Ёзувчилар союзи правленесининг секретари Ю. И. Суровцев. — Биздан ҳеч нарсани яширмадилар, воқеликни ялпи дабдабабозлик билан бежаб кўрсатмадилар. Кўрган ва эшитганларимизнинг ҳаммаси бизда — ана шу учрашувлар қатнашчиларида Ўзбекистон яқин ўтмишда кузатилган салбий ҳолатларни шубҳасиз бартараф этишига, революцион давр билан қадам-бақадам бора олажагига қатъий ишонч ҳосил қилади.

Адабиётчилар совет адабиёти кунлари доирасида тарихий-революцион прозани ривожлантириш тажрибалари ва истиқболларига бағишланган конференцияга юксак баҳо бердилар. Конференцияда қайд этиб ўтилганидек, «ҳақиқат етишмаслигини», оғмачилик ва схемабозлик кўринишларини бартараф этиш ҳозирги кунда ёзувчилар учун энг муҳим муаммодир. Чинакам замонавий интернационал тарбиявий вазифалар йўлида тарих сабоқларидан актив фойдаланиш зарур.

Кеча ўзига хос интернационал шеърият фестивали билан ниҳоясига етди. Фестивални Октябрь революцияси бешиги — Ленинград вакили шоир ва актёр В. Рецептер очди.

— Мени Ленинградда тошкентлик ёки Тошкентда ленинградлик, деб аташади, — деди у. Чунки менинг томирларим Ўзбекистон пойтахти билан чамбарчас боғланган: бу ерда мен ўсдим, ундим, илм олдим. Жонажон Тошкентим сиймоси — доим менинг қалбимда. — Сўнгра шоир «Очиқ эшик» деган китобидан болалик ва навқиронлик йиллари ўтган шаҳарга бағишланган шеърларини ўқиб берди.

Бу кечада эстониялик шоира Руутсоо Сирье ва украин шоири Николай Братан, Молдавия Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Николае Дабижа, ва фрунзелик шоира А. Дегенбаева Ўзбекистон ҳақида, мамлакатимиз халқларининг бузилмас дўстлиги тўғрисида шеърлар ўқиб бердилар. Шеърий йўқламада озарбайжонлик Воқиф Самад ўғли, қозоғистонлик Мухтор Шаханов, литвалик Пятрас Кейдошюс, латвиялик Игорь Якайтис, туркманистонлик Худойберди Дурдиев, Ўзбекистон вакилларидан Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов, Гулчеҳра Нуруллаева, кўпгина бошқа адиблар ҳам иштирок этдилар.

Ўзбекистонда совет адабиёти кунлари ёпилиш маросимида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова ҳозир бўлдилар.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

Халқ депутатлари Навоий область Советининг сессияси бўлди. Сессия қатнашчилари ташкилий масалани кўриб чиқдилар. И. К. Бўриев бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан область ижроия комитетининг раиси вазифасидан озод қилинди.

Навоий область партия комитетининг секретари бўлиб ишлаб келган А. А. Айдарқулов Навоий область ижроия комитетининг раиси этиб сайланди.

(ЎзТАГ).

● САЙЛОВ ОЛДИДАН

Наказлар бажарилди, янгилари қабул қилинди

Хоразм область Совети депутатлигига номзод Хива районидаги «Хива» колхозининг сут соғувчиси Ўғилжон Қўчқорова ўз сайловчилари билан учрашувга келди. Сут-товар фермасининг коллективи унга шу билан иккинчи марта юксак ишонч кўрсатмоқда. Ў. Қўчқорова бундан икки йил аввал олган наказларининг ҳаммасини бажарганлигини йиғилиш аҳлига маълум қилди.

Унинг фаол ёрдами билан чорвадор уйи фойдаланишга топширилди, беш минг ўринли колхоз стадиони қурилди. Районнинг бир қанча хўжаликларида замонавий посёлкалар бунёд этилмоқда. Ўғилжон бир қанча янги наказлар олди. У шу наказларни бажариш учун бутун куч-ғайратимни сарфлайман, деб ўртоқларига ваъда берди. У Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига ўзига бириктилган сигирларнинг ҳар биридан камида 4 минг литрдан сут соғиб олишга ваъда берди.

МУҲИМ ВАЗИФАЛАР МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

2 июнь куни Тошкентда уруш ва меҳнат ветеранлари Ўзбекистон республика, Тошкент область ва шаҳар кенгашларининг бирлашган пленуми бўлиб ўтди. КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети V пленумининг якунлари ҳамда уруш ва меҳнат ветеранлари республика ташкилотининг вазифалари муҳокама қилинди. Ўзбекистон ветеранлари республика кенгашининг раиси Р. Ғ. Ғуломов доклад қилди.

Пленумда республика кенгашининг 1987 йил иккинчи ярмига мўлжалланган тадбирлари тасдиқланди.

(ЎзТАГ).

ҲУЖЖАТЛАР ТЎПЛАМИ

Вьетнам Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Нгуен Ван Линнинг 1987 йил 17—22 май кунлари Совет Иттифоқига қилган визити тўғрисидаги ҳужжатлар ва материаллар тўплами босмадан чиқди.

Ўртоқ М. С. Горбачевнинг меҳмон билан учрашуви тўғрисидаги ахборотлар, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ва Нгуен Ван Линнинг нутқлари, Совет — Вьетнам қўшма баёнотининг тексти, бошқа ҳужжатлар эълон қилинган.

Китобчани Сиёсий адабиёт нашриёти босиб чиқарди.

(ТАСС).

● *Қишлоқ хўжалик ишлари кундалиги*

ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАР

Агротехника тадбирларини ўз вақтида ўтказиб, йиғим-теримга пухта тайёрланайлик

Бу йил баҳор ойида об-ҳавонинг паст келиши туфайли чигит экиш орқага сурилиб кетди. Натижада ғўзаларнинг ўсиши одатдагидан 12—15 кун орқада қолмоқда. Ўсимлик ривожидаги бу қолоқликни тугатиш учун қатор ораларига дастлабки ишлов бериш ва яганани қисқа муддатда якунлаш, кейинги ишловлар вақтини иложи борича қисқартиришга эришмоқ даркор.

Оператив маълумотларнинг кўрсатишича, Навоий, Самарқанд ва Тошкент областларида ўсимликларни дастлабки озиқлантириш ҳануз тугалланмаган. Бу, ҳосилнинг кеч етилиши билан бирга унинг сифати пасайишига ҳам сабаб бўлиши мумкин.

Ғўзага мўлжалдаги минерал ўғитларни тўла бериш зарур ва бу ишни 1—10 июль оралиғида тугаллаш лозим. Шундай экан, область агросаноат комитетлари, РАПОлар, хўжаликларнинг раҳбарлари бу масалани зудлик билан ҳал этмоқлари лозим.

Ғўзани яганалашнинг аҳволи ҳам ташвиш туғдирмоқда. Ҳозир барча майдонларда чигит тўла униб чиққанлигига қарамай, уларнинг қарийб ярми ҳануз ягана вақтини кутиб турибди. Андижон областида ҳали 75 минг гектар ерда ягана ўтказилмаган. Бу тадбир кунига 4,3 гектар ерда бажариляпти, холос. Агар иш шу тахлитда давом этадиган бўлса, яганани июнь ойининг ўрталарига бориб тугаллаш мумкин. Навоий, Тошкент областларида ҳам ғўзани яганалаш суръати суст.

Бу йил кўплаб хўжаликларда ниҳолларни шикастламаслик мақсадида биринчи культивация пайтида ғўза туплари атрофида каттароқ ҳимоя зонаси қолдириб кетилди. Апрель, май ойларидаги ёғингарчиликлар ва ҳароратнинг одатдагидан паст келиши сабабли юз минглаб гектар ерни бегона ўт босди. Шунга қарамай, далаларда кетмон кўтарган кишиларнинг кўринмаслиги кишини таажжубга солади.

Ҳар йили республикада, шу жумладан, ҳар бир кишига 1—1,5 гектар ер тўғри келадиган Тошкент, Бухоро, Андижон, Фарғона областлари ва бошқа областларнинг қатор районларида далаларни бегона ўт босиши оқибатида қанчадан-қанча ҳосил йўқотилмоқда.

Тошкент, Бухоро, Навоий ва бошқа областлардаги айрим хўжаликлар далаларида сўрувчи зараркунандалар пайдо бўлди. Ғўза ўсишдан орқада қолаётган ҳозирги шароитда бу, айниқса, хавфли. Уларнинг оммавий равишда тарқалиб кетмаслиги учун барча зарур чораларни кўриш керак.

Экин-тикин даврида кўпчилик хўжаликларда гектарларнинг тўла бўлишини таъминлаш учун жиддий чоралар кўрилди. Аммо ҳозир карталарнинг четлари, суғориш тармоқлари бўйлари, алоҳида турган дарахтлар ва симёғочлар атрофидаги ғўзалар парвариши эътибордан четда қолмоқда.

Ғўзани яганалаш ва дастлабки ишлов бериш одамларни далага иложи борича кўпроқ жалб этишни талаб этади. Уларнинг унумли ишлашлари ва кўнгилли дам олишлари учун етарли шароит яратиш эса муваффақиятни таъминловчи бош омилдир. Шунга қарамай Жиззах, Бухоро, Навоий областлари ва Қорақалпоғистон АССРда дала шийпонларининг ремонти ҳануз тугалланмаган. Яқин кунлар ичида ҳамма дала шийпонларини тартибга келтириш, бу ерларда мавсумий болалар боғчалари ташкил этиш керак.

Обҳаётдан тежаб-тергаб фойдаланиш муҳимлигини ҳозир ҳамма яхши билади. Шунга қарамай, қатор областларда дастлабки суғоришдаёқ исрофгарчиликка йўл қўйилаётир. Масалан сувдан фойдаланиш коэффициенти Қорақалпоғистон АССРда 0,73, Бухоро областида 0,78 ва Навоий областида 0,66 дан ошмаётир. Бу кўрсаткич Ўртачўл массивида 0,54, Хатирчи районида 0,67, Навбаҳор районида 0,81, Муборак районида 0,74, Когон районида 0,80 ни ташкил этяпти.

Бу йил 6,5 миллион тонна, яъни бир ярим йиллик план миқдорида ем-хашак жамғариш имконияти бор. Лекин дағал хашак тайёрлашнинг суръати ҳозирги кун талабларидан ортда қолмоқда. Кўпчилик хўжаликларда беданинг биринчи ўрими асоссиз чўзиб юборилмоқда. Қашқадарё, Навоий, Фарғона областларида бу тадбир бир ойдан ортиқ вақтдан буён давом этиб келяпти. Фарғона райони хўжаликларида 71, Урганч районида 70, Китоб районида 78, Янгиқўрғон районида эса 57 процент ердаги беда ўриб-йиғиб олинди холос. Беданинг ўримида ҳар гектар ердан мўлжалдагидан кам — 41,7 центнердан пичан олинди. Андижон, Навоий, Наманганда ҳосилдорлик ўтган йилги даражада қолди. Сурхондарё областида эса 3,5 центнер камайиб кетди.

Табиий ўтлардан пичан тайёрлашда ҳам сусткашликка йўл қўйиляпти. Андижон, Жиззах, Навоий, Сурхондарё, Тошкент, Фарғона областларида бу иш айниқса, ёмон аҳволда. Натижада, пландаги 505 минг тонна ўрнига эндигина 79 тонна пичан жамғарилди.

Арнасой районида 500 тонна пичан тайёрланиши кўзда тутилган. Аммо бу иш ҳануз бошланганича йўқ. Денов, Шўрчи, Бўстонлиқ, Ғалаба, Коммунистик, Риштон ва Ёзёвон районларида пичан тайёрлаш топшириғи 2—9 процент бажарилди.

Жиззах, Навоий, Наманган, Сирдарё, Фарғона областларида дағал хашак тайёрлаш кечикиб кетяпти. Озуқа жамғаришда юзага келган қолоқлик техника ремонтига жиддий эътибор берилмаганлиги ва далада ишлаётган агрегатлардан самарали фойдаланмаётганлиги оқибатидир. Масалан, Жиззах областида озуқа жамғаришда ишлатиладиган 1056 та техника бўлгани ҳолда уларнинг 495 тасигина ишламоқда. Қашқадарё, Бухоро, Сурхондарё областларида эҳтиёт қисмлар йўқлиги туфайли кўплаб техника бекор турибди.

Республикамиз далаларида бошоқли дон экинларини ўриб-йиғиб олиш бошланиб кетди. Аммо бу ишда ишлатиладиган техниканинг ҳаммаси тайёр эмас. Бухоро, Қашқадарё, Навоий, Сурхондарё, Тошкент, Фарғона областларида бу борадаги аҳвол, айниқса, қониқарсиз.

Бу йил республикамизда етиштириладиган пахта ҳосилининг 60 проценти «зангори кемалар» ёрдамида териб олиниши керак. Агрегатларни созлаш эса талабга мутлақо жавоб бермайди. Қорақалпоғистон АССР, Қашқадарё, Навоий, Наманган, Сирдарё, Хоразм областларида терим техникасининг тайёргарлик даражаси 44—58 процентни ташкил этади. Терим техникаси ремонти Қораўзак районида 36 процент, Чимбой районида 39, Элликқалъа районида 44, Амударё районида 42, Олот районида 51, Арнасой районида 50, Мирзачўл районида 62, Қарши районида 47, Яккабоғ районида 33, Усмон Юсупов районида 38, Ульянов районида 22, Муборак районида 33, Навоий районида 49, Пайариқ районида 50, Гагарин районида 47, Ангор районида 49, Боёвут районида 45, Бўка районида 48, Чиноз районида 38, Урганч районида 53, Баҳористон районида 23 процент бажарилганлиги ташвиш туғдирмай қолмайди.

Ҳозирданоқ техникани ремонт корхоналари ва хўжаликлардаги устахоналарга келтириш, етарли миқдорда ремонтчилар ажратиш лозим. Ремонтчиларни бошқа ишларга жалб қилишни мутлақо тақиқлаш, устахоналар ишини бир ярим — икки сменада ташкил этиш керак.

Республикада полиз экинлари экиш топшириғи 101,3 процент қилиб адо этилди. Қашқадарё областида бу борадаги план 72,3 процент, Навоий областида 91,4 процент бажарилди. Эртаки картошка экиш плани ошириб бажарилдию, аммо кечки картошка экишга тайёргарлик кўришга эътибор берилмаётир. Уруғлик келтириш масаласи ҳал этилмаган, ерларни экишга тайёрлашда сусткашлик ҳукм сурмоқда.

Баҳорда рўй берган ёғингарчиликлар ва паст ҳарорат иссиқсевар ўсимликлар (помидор, пиёз, илдизмевалар)нинг ривожига салбий таъсир этди, карам ўсишини эса тезлаштирди. Ҳозир сабзавот харид қилиш плани карам ҳисобига ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 20 минг тоннага ошириб бажарилди. Пиёз, сабзи, ош лавлагини харид қилиш ўтган йил шу давридагидан 45—50 процент орқада. Бунинг асосий сабаби — сабзавот экинларига ишлов беришда йўл қўйилган қолоқлик оқибатидир. Шунинг учун ўсимлик парваришини кучайтириш, уларни органик ўғитлар билан қўшимча озиқлантириш, пайкалларни бегона ўт босишига йўл қўймаслик керак.

Токзорлар парваришига ҳам алоҳида эътибор бериш лозим. Хомток ишларини тезлатиш ва бу тадбирни кечи билан 15 июнгача тугаллаш даркор.

Юқорида айтилганидек республикамизда бошоқли дон экинларини ўриб-йиғиб олиш бошланиб кетди. Дастлабки натижаларнинг кўрсатишича, Жарқўрғон, Гагарин, Термиз районларида ҳар гектар ердан 20 центнердан ҳосил олиняпти. Бу ўсимликнинг асли ҳолатига мос келмайди. Шунинг учун ҳамма ерда ўрим бошланмасдан олдин контрол дон янчиш ўтказиб, ҳар бир дала учун буғдой ва арпа ҳосилдорлигини белгилаш керак. Кейинчалик бригадирлар комбайнчилардан ўрим-йиғимни қисқа муддатда, нобудгарчиликка йўл қўймаган ҳолда бажариш учун масъулият талаб қилишлари, дон ва сомон ҳисобини олиб бориш устидан қаттиқ назорат ўрнатишлари лозим.

Текширишлар кўплаб областлардаги хўжаликларда дон қабул қилиш пунктлари, стационар дон тозалаш комплекслари, тош-тарозиларни тайёрлаш эътибордан четда қолганлигини кўрсатди.

Республикамизда маккажўхори экиш плани 99 процент бажарилди. Айни кунларда ўсимлик қатор ораларига ишлов берилмоқда. Умуман республика бўйича маккажўхори қатор оралари 1,6 марта культивация қилинди, 1,1 марта озиқлантирилди, 0,4 марта суғорилди. Бу — ўтган йилгидан кам. Қатор колхоз ва совхозларда, айниқса, Жиззах, Қашқадарё, Сурхондарё, Сирдарё ва Бухоро областлари хўжаликлари маккажўхоризорларидаги иш сифати ва суръати талаб даражасида эмас. Бўз, Оҳангарон, Ғалаба, Дўстлик, Октябрь районларида маккажўхори парвариши жуда секинлик билан олиб борилаётир.

Сирдарё, Хоразм областлари ҳамда Қорақалпоғистон АССР хўжаликлари шоли экишни тугалладилар. Дастлаб экилган майдонларда майсалар униб чиқди ва шоликорлар ниҳолларни чопиқ қилиш ва бегона ўтларга қарши курашни бошлаб юбордилар. Лекин, Андижон, Наманган, Сурхондарё областлари колхоз ва совхозларида шоли экиш ҳамон асоссиз чўзиб юборилмоқда.

• Партия турмуши: бошланғич ташкилотнинг муҳим вазифаси

ФАОЛИЯТСИЗЛИК

МАҚТАНГАННИНГ УЙИГА БОР

— Районимизда ҳушёрликни қарор топтириш учун тинимсиз иш олиб борилмоқда, — дейишди Оқдарё район партия комитетида.— Ҳушёрлик учун кураш кўнгилли жамияти ишидан беҳад хурсандмиз. Шу боис унинг масъул секретарини катта ишга тавсия этдик. Дарвоқе, улар мусобақада ғолиб чиқишган, шекилли...

Ҳушёрлик жамияти фаолиятини ана шу «шекилли»ни ўрганишдан бошладик.

— Мен ҳам эшитгандай бўлувдим, — деди район жамиятининг янги масъул секретари Суюн Норқўзиев. — Буни олдинги секретардан сўрамоқ керак. У киши ҳозир қишлоқ Совети ижроия комитетида раис бўлиб ишлаяптилар.

«Олдинги секретарь билади» деган жавоб бир неча марта такрорлангач, Тошпўлат Жўраевни қидирдик.

— Ҳақиқатан ҳам нафақат областда, балки республикада ҳам биздан яхши ишлаган кам топилар, — деди у. — Бўлмаса диплом олармидик...

— Кўрсак бўладими?

— Ўзимиз ҳам ҳали кўрганимиз йўқ, — деди у изза бўлиб. — Лекин рост. Газетада чиққан эди, ҳатто мукофоти ҳам бор деб эшитгандик.

—Газетада қачон ўқигандингиз?

— Адашмасам, ўтган йилнинг ноябрь ойида. Майли, буни ёзиб юрманг. Мукофоти учун талашибди, дейишмасин.

Ҳа, жавобини топиш мушкул бўлган саволлар туғилаверади энди. Ҳушёрлик учун кураш Оқдарё район жамиятини мукофотга ким тавсия этди? Албатта, областдагилар. Бунда жамиятнинг фаолиятидаги қайси қирраларга эътибор берилди? Жавоб аниқ: юзаки ишларига. Диплом қаерда қолди? Мукофотчи? Газеталарга берилган хабар қалбаки эдими? Бу саволларга жамиятнинг республика правлениесида жавоб топилмаса, бошқа жойда фақат «билмасак»ни эшитдик, холос.

Шундай қилиб, биринчи кўзбўямачилик ҳақидаги баёнга нуқта қўямиз. Энди гап асосий кўзбўямачилик хусусида.

— Қатор-қатор планлар тузибсизлар. Лекин ижроси таъминланмаган-ку!

— Таъминланган. Ҳамма жойда иш яхши йўлга қўйилган. Масалан, «Партия XXII съезди», «Ўзбекистон» колхозларида айниқса... — олдинги ва кейинги секретарь бир-бирларини маъқуллаб қўйишди.

Йўлга тушдик. «Партия XXII съезди» колхозига келсак, раис сайлови эндигина тугаган экан. Партком секретари Зиёда Ҳайдарова кабинетига бошлади.

Ҳушёрлик учун кураш жамияти бошланғич ташкилоти раислигига ўтган йили Муродилла Мамадиёровни сайлаган эдик, — деди партком секретари. — У кишини топиш қийин. Ҳозир йиғилишда ишдан бўшатилди. Раис муовини эди, штати қисқарди.

— Қайси соҳа бўйича муовин эди, у киши?

— Қишлоқ хўжалиги бўйича. Колхозимиз кичик бўлгани учун бу штат қисқарди.

— Турмуш маданияти бўйича раис муовини ким?

— Ўша киши эди. Лекин қисқарди дедим-ку, —партком секретари масалага ўзи ҳам тушунмай қолди.

— Маошни қайси иши учун оларди?

— Турмуш маданияти бўйича муовинлик учун.

— Унда қисқармабдида.

— У киши қишлоқ хўжалик ишларини бажарарди.

Хуллас, ҳушёрлик учун кураш жамияти иши ҳақида колхозда ҳеч ким бир гап айтолмади.

— Аъзолари қанча? Аъзолик бадали берișадими? — яна З. Ҳайдаровадан сўраймиз.

— Очиғи билмайман. Ўтган йили колхознинг ҳисобот-сайлов йиғилишида шу масалани ҳам кўргандик. Ҳамма икки сўмдан берсин дегандик.

— Бригадаларда, қишлоқларда қандай?

— Айтсак, улар ҳам бадал тўлашади.

Хуллас партком секретари ичкиликбозликка қарши кураш иши ташлаб қўйилганига иқрор бўлди. «Ўзбекистон» колхозида ҳам шундай ҳолга дуч келдик.

— Бригадир эдим, яқинда секретарликка сайлашди, — деди Иқлима Рўзиева. — Лекин ишни анча ўргандим.

Дарҳақиқат у ишга чинакамига киришибди. Бироқ ҳозиргача аҳвол анча оғирлашиб қолган экан.

Идора аппаратида ҳушёрлик учун кураш кўнгилли жамиятининг бошланғич ташкилоти тузилганми?

— Ҳа, тузилган.

> **ИЧКИЛИКБОЗЛИККА ҚАРШИ КУРАШ МАСАЛАЛАРИДА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ ҲАМИША ҲАМ АНИҚ-РАВШАН, ПРИНЦИПИАЛ ПОЗИЦИЯНИ ЭГАЛЛАЁТГАНЛАРИ ЙЎҚ... ҲУШЁРЛИК УЧУН КУРАШ БУТУНИТТИФОҚ КЎНГИЛЛИ ЖАМИЯТИНИНГ ТАШКИЛОТЛАРИ ЎЗЛАРИНИ ҲАЛИ ҲАМ СУСТ НАМОЁН ЭТМОҚДАЛАР.**
>
> (КПСС Марказий Комитетининг «Ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этиш ҳамда бу ишни кучайтириш юзасидан КПСС Марказий Комитетининг қарорлари қандай бажарилаётгани тўғрисида»ги қароридан.

— Раиси ким?

Партком секретари бундай саволни кутмаган экан, нима дейишини билмай қолди. Кейин маълум бўлишича, Нормамат Эрназаров раис бўлиб, ҳеч иш қилмабди. Аксинча ичувчиларни атрофига тўплабди. Масалан, партия комитети ҳужжатларини кўздан кечирарканмиз, антиқа бир ҳужжатга кўзимиз тушди? «...Энди шу ичиш такрорланмайди. Кам ичсам ҳам идорага келмайман... Профком раиси А. Жабборов».

Иқлима Рўзиева яқин вақт ичида жамият ишини йўлга қўйишига ишондик. Лекин ҳушёрлик учун кураш жамияти район ташкилоти қандай чора кўраркан?

— Биласизми, фақат шу икки колхозга келиб улгурмагандим, — деди Суюн Норқўзиев.

— Ахир, энг яхши деб айтдингиз-ку.

— Ҳа, энди ҳужжатларга ишонибман. Ўтган йили энг яхши жой ҳисобланган-да.

Бир-бирига қарши бу гаплардан қандай хулоса чиқариш мумкин?

ҚАЙСИ БИРИ РОСТ-У, ҚАЙСИНИСИ ЁЛҒОН

— Мен шу соҳани назорат қиламан. Камчиликларни кўриб кўзимга, ўзимга ишонмай турибман, — деди район партия комитети ташкилий бўлими инструктори А. Мамедова. — Демак қоғозларга ишонавериш керак эмас экан...

Ҳа, афсуски бу ерда ҳамон қоғоз асосий роль ўйнамоқда. Бўлмаса қандай қилиб қолоқлар ғолиб бўлишарди? Узоққа бормайлик, Суюн Норқўзиев февраль ойида қилинган ишлар юзасидан областга ҳисоб берган. Унда илғорлар тажрибаси район газетасида қайд этилгани ёзилган. Газета тахламларини варақлаймиз. Бироқ «Ленинизм йўлидан» газетасининг 19 февраль сонида тажриба эмас, балки «Билетлар топширилди» сарлавҳали кичкинагина хабар босилган. Унда 47-ўрта мактабда ичкиликбозликка қарши кураш кўнгилли жамияти аъзоларига билет топширилгани санаб ўтилган, холос. Ҳа, ана шу зайл ҳисоб бераверишни туфайли улар олдинги ўринга чиқиб олишган бўлса, не ажаб?!

Гап фақат масъул секретарда эмас. Умуман бу хусусда ишни ташкил қилиш партия комитетларининг диққат марказидан қочганидадир. Самарқанд область партия комитетининг шу йил 4 апрелда бўлиб ўтган пленумида Оқдарё район партия комитети биринчи секретари А. Баҳромов асосан хўжалик ишлари билан банд бўлиб қолаётганлиги қаттиқ танқид қилинди.

Биз у билан область партия комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлими инструктори Ў. Саидмуродов иштирокида суҳбатлашдик.

— Ҳушёрлик жамияти район ташкилоти раиси бошқа ишлардан озод қилинган. Олдингисини қишлоқ Советига юбордик. Унинг ўрнига...

— Масъул секретардир!

— Йўқ, раис, бизда алоҳида эътибор берилаётгани учун раисни бошқа ишлардан озод қилиб қўйибмиз.

Буни қаранг-ки, жамият раиси бошқа одам экан. СоюзНИХИнинг Самарқанддаги тажриба станцияси селекция бўлими мудири Т. Бобоев ҳушёрлик жамияти район правлениеси раиси эканлигини кўпчилик билмаганида ҳам гап бор. У район марказидан олисда ишлайди. Иш юзасидан областларда, районларда командировкаларда юради. Хуллас, жамият иши билан шуғулланишга унда вақт йўқ. Биз ҳам уни қидириб тополмадик.

— Амалий ёрдам кўрсатадиган одам йўқ эдими?

Райком инструктори А. Мамедова дарров жавоб қилди:

— Ҳамма жойда раисликка олимларни сайлашгач, биз ҳам...

Ҳа, кўр-кўрона эргашиш фаолиятсизликка олиб келади. Демак, район партия комитети бу масалага ниҳоятда юзаки қараган. Акс ҳолда жамият раисининг кимлиги уларнинг ёдларидан кўтарилмасди-да.

Областдаги қайси бир районга, қайси бир хўжаликка бормайлик ҳушёрлик учун кураш жамиятлари расмиятчилик учунгина ташкил этилганининг гувоҳи бўламиз. Қайта қуриш даврида туғилган янгиликка бу қадар юзаки муносабат кишини таажжублантиради, албатта.

Балки ҳамма спиртли ичимлик истеъмол қилишни ташлагандир? Афсуски, қўлимизда Оқдарё районида кейинги вақтда ичкилик ичиб содир этилган жиноятлар ҳақида ўнлаб фактлар бор. Балки бу ҳол олдинги йиллардагига нисбатан анча камайгандир. Тўғри, камаймоқда. Лекин ҳушёрлик жамияти фақат шунинг учунгина ташкил этилмаган. Унинг олдига жуда кўп масъулиятли вазифалар қўйилган. Бу жамият социал ривожланишнинг муҳим бўғини бўлиши зарур.

Ж. МАМАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ГАЗЕТАДА БОСИЛМАДИ, АММО ЧОРА КЎРИЛДИ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ АГРОСАНОАТ КОМИТЕТИ:

—Паркент районидаги «Паркент» совхоз-заводидан ёзилган шикоят хат текширилди. Район халқ контроли комитетининг қарори билан шахсий қорамолини жамоат чорвасида сақлаганлиги учун совхоз бош зоотехниги О. Маҳмудовга ҳайфсан берилди, шунингдек, бригадир С. Шукурхоновга ҳайфсан эълон қилиниб, унга бир ойлик миқдорида начет ёзилди. Унинг ишда қолиш-қолмаслик масаласи кўриб чиқилади.

КОГОН РАЙОН СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:

— Қуйимозор темир-бетон буюмлари заводида камчиликларга йўл қўйилаётганлиги тўғрисидаги ариза текширилди. Корхона маъмурияти буйруғи билан ясли-боғчада санитария-гигиена қоидаларига риоя этилмаганлиги учун боғча мудираси Э. Тамаевага ҳайфсан берилди. Шунингдек, кадрларнинг шахсий варақаларини тайёрлашда камчиликларга йўл қўйганлиги учун кадрлар бўлими бошлиғи Л. Исломовага ҳайфсан эълон қилинди.

Район Советн ижроия комитети корхонага қарашли ясли-боғча фаолиятига эътиборни сусайтирганлиги, катта товаршунос вазифасидаги мутахассисни секретарь-машинистка лавозимини бажаришга қўйганлиги ҳамда штатлар интизомини бузганлиги учун завод директори А. Чередановга ҳайфсан берди.

ФРУНЗЕ РАЙОН СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:

— Қумқиялн қишлоғидан ёзилган хатда келтирилган фактлар текширишда асосан тасдиқланди. Қишлоқда 834 ўринли мактаб биноси қурилиши юзасидан лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрланмоқда.

Бундан ташқари аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш мақсадида қишлоқ территориясида тўрт юз ўринли клуб, қуввати соатига йигирма кишига мўлжалланган ҳаммом, юз нуқтали АТС ҳамда уй-жойлар қурилиши учун дастлабки ҳужжатлар тайёрланяпти.

Дунё воқеалари

ВЕНАДАГИ МАСЛАҲАТЛАШУВЛАРДА

ВЕНА, 1 июнь. (ТАСС). Бугун бу ерда Атлантикадан Уралгача — Европадаги қуролли кучларни ва оддий қурол-яроғларни қисқартиришга бағишлаб ўтказиладиган музокараларнинг мандатини ишлаб чиқиш билан боғлиқ бўлган масалалар юзасидан Варшава Шартномаси ва НАТО мамлакатлари вакилларининг маслаҳатлашувлари доирасида навбатдаги учрашув бўлди.

Социалистик давлатларнинг вакиллари Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий Маслаҳат Комитети Берлинда бўлиб ўтган кенгаши якунларини ҳамда бу якунларнинг Европадаги Қуролли Кучларни ва оддий қурол-яроғларни тактик ядро қуроли билан бир комплексда реал қисқартиришга ўтиш учун бўлган аҳамиятини мунозара марказига қўйдилар. Сиёсий Маслаҳат Комитети кенгашининг натижалари асосида мазкур муаммога бағишлаб ўтказиладиган музокаралар мандатининг элементлари яна баён қилиб берилди.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар ҳарбий доктринасининг мудофаа характери тўғрисида Сиёсий Маслаҳат Комитетида қабул этилган ҳужжатга ҳамда Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашда қатнашувчи мамлакатлар ташқи ишлар министрларининг учрашувини ўтказиш тўғрисидаги таклифга алоҳида эътибор қаратилди. Бундай учрашув Европадаги Қуролли Кучларни ва оддий қуролларни, тактик ядро қуролини тубдан қисқартириш мақсадида кенг миқёсли музокаралар бошлаш ва ҳарбий харажатларни тегишли равишда қисқартириш тўғрисида қарор қабул қилган бўлур эди.

Социалистик давлатлар НАТО мамлакатларидан қитъадаги ҳарбий қарама-қарши туриш даражасини камайтиришга қаратилган амалий таклифлар комплексига ижобий жавоб қайтаришларини кутаётганликлари таъкидлаб ўтилди.

ЭРОН — ИРОҚ ФРОНТИДА

БАҒДОД, 1 июнь. (ТАСС). Ироқ расмий ҳарбий вакилининг айтишича, 13 апрелдан бошлаб, душман фронтнинг шимолий участкасида ҳужумни кучайтиришга уринган пайтдан буён бўлган жанглар давомида Эрон қўшинларига оғир талафотлар етказилди. Эроннинг 6000 дан кўпроқ аскари ўлдирилди ва 20 мингга яқини яраланди, кўп миқдордаги ҳарбий техника қўлга олинди. Ҳарбий вакил шунингдек, «мазкур участкадаги Эрон — Ироқ чегараси яқинида жойлашган барча аҳоли пунктларида аҳвол нормал бўлиб турибди.

Бош ҳарбий қўмондонликнинг хабар қилишича, Ироқ вертолетлари ўтган кеча кундуз давомида 59 марта жанговар парвоз қилган. Эрон катерларининг Ироқ соҳили яқинидаги «Ал-Амиқ» нефть платформасига ҳужум бошлаш йўлидаги уринишлари даф қилинди. Басрадан шарқроқда Ироқнинг олдинги позицияларига яқинлашиб келишга уринган душманнинг бир неча ҳужуми қайтарилди.

НИКОСИЯ, 1 июнь. (ТАСС). ИРНА агентлигининг хабар қилишича, Эрон ҳарбий-денгиз кучлари Абдаллах бўғозида Қувайтга қарашли еттита катерни ушлаб олганлар. Агентликнинг таъкидлашича, бу катерларнинг командалари балиқчи ниқоби остида «Ироқ фойдасига разведка маълумотлари тўплаш билан шуғулланган». Ҳўрмуз бўғозида Ироққа аталган юкларни аниқлаш мақсадида ажнабий юк кемаларидан йигирматаси тўхтатилиб текшириб кўрилган. Фронтнинг шимолий участкасида жанглар олиб борилган, 4 та зенит позицияси яксон қилинган, бир неча бронетранспортёр, кўп миқдордаги ўқ отиш қуроли қўлга туширилган. Басрадан шарқроқдаги тўқнашувлар давом этган.

ЛИВАН БОШ МИНИСТРИ ҲАЛОК БЎЛДИ

БАЙРУТ, 1 июнь. (ТАСС). Ливан радиостанциялари мамлакат Бош министри Рашид Караменинг ҳалок бўлганлигини хабар қилдилар. Ливан армияси қўмондонлигининг расмий хабарига кўра, Р. Караме, ички ишлар министри Абдалла Ар-Раси, шунингдек бир неча офицер ва ҳамроҳлик қилувчи кишилар тушган ҳарбий вертолёт ичида портлаш содир бўлди. Триполи шаҳридан Байрутга келаётган вертолёт Ливан ҳарбий-ҳаво кучларининг Халят базасига қўнишга муваффақ бўлди. Фалокатзадалар касалхонага келтирилди. Мўътабар органларга можарони текшириш ва бунинг учун ким жавобгарлигини белгилаш топширилди, дейилади қўмондонликнинг ахборотида.

Баъзи хабарларга кўра вертолётда Бош министр ўриндиғи остида портловчи қурилма бўлган.

* * *

Рашид Караме — Ливаннинг таниқли давлат арбоби, сунний мусулмонлар жамоасининг обрўли сиёсий раҳбари. У бир неча бор ҳукуматдаги лавозимларни, шу жумладан кабинет бошлиғи лавозимини эгаллаган. 1984 йил апрелидан яна Бош министр этиб тайинланди, бироқ, Ливандаги вазиятни нормаллаштириш хусусида мусулмон ва христиан жамоалари вакиллари ўртасида ўтказилаётган музокаралардаги мушкул вазият муносабати билан шу йил майида истеъфо берди.

Унинг мамлакатда тинчликни тиклаш соҳасидаги актив фаолиятини кўролмаган кимсалар бир неча бор унинг жонига қасд қилишга уринган эдилар. Сиёсий обзорчиларнинг фикрича, Р. Караменинг ҳалокати вазиятнинг кескин мушкуллашувига олиб боради.

АҚШ ФОРС КЎРФАЗИ ТЕВАРАГИДА КЕСКИНЛИКНИ КУЧАЙТИРМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 1 июнь. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» газетасининг хабар беришига кўра, Вашингтоннинг Форс кўрфази районида ҳарбий аралашиш планларини АҚШнинг энг яқин иттифоқчилари ҳам «ниҳоятда совуқ» кутиб олдилар. Америка Қўшма Штатларининг ўзида ҳам маъмурият шанига танқидий фикр-мулоҳазалар кўп айтилмоқда. «Президент Рейган ўзи ҳокимият тепасига келганидан буён ниҳоятда жиддий ишончсизлик танглигини бошидан кечирмоқда», деб таъкидлайди «Чикаго трибюн» газетаси. Газетанинг таъкидлашича, президент Форс кўрфазида Американинг ҳарбий ҳозиру-нозирлигини кучайтириш юзасидан кўраётган тадбирлар можарони бартараф этишга кўмаклашиш у ёқда турсин, балки, аксинча унинг кучайиб кетишига олиб келади. Си-Би-Эс телекомпаниясининг хабар беришича, республикачилар партиясининг кўпчилик вакиллари бунга қарши эканликларини айтмоқдалар. Сенатдаги демократларнинг раҳбарлари эса бу регионда ҳарбий кучларни кўпайтириш планларига Америка жамоатчилиги жиддий қарши чиқаётганлигини Оқ уйга уқтирдилар.

Сиз кўриб турган сурат Жанубий Африка республикаси Витватерсранд университети студентларининг намойиши пайтида туширилган. Улар мамлакат парламенти палаталарига сайловлардан норози бўлиб бош кўтарган эдилар. Намойишчилар апартеид режимининг тугатилишини, африкаликларнинг давлат бошқарувида иштирокини таъминлашни талаб қилиб чиқдилар. Полициячилар ёшларга қарши кўздан ёш оқизувчи газ ва дубинкаларни ишлатдилар. Бир неча намойишчи жароҳатланди. 120 дан ортиқ талаба қамоққа олинди.

Рейтер — ТАСС телефотоси.

СОВЕТ САЙЛОВ СИСТЕМАСИНИНГ
ДЕМОКРАТИК ПРИНЦИПЛАРИ

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ишчилар, деҳқонлар ва зиёлилар, республикамиздаги барча миллатлар ва элатларнинг хоҳиш-иродаси ва манфаатларини ифода этадиган социалистик умумхалқ давлатидир.

Халқ Ўзбекистон ССРнинг сиёсий негизини ташкил этувчи халқ депутатлари Советлари орқали давлат ҳокимиятини амалга оширади. Ҳокимият тепасида ишчилар синфи, деҳқонлар ва меҳнаткаш зиёлилардан энг яхши кишилар турибди. Советларнинг депутатлари орасида турли миллат, касб-корга мансуб кишиларни, ишчилар, деҳқонлар ва зиёлиларнинг намояндаларидан КПСС аъзолари ва партиясизларни кўриш мумкин. Халқ депутатлари Советларининг бундай состави мамлакатимизда халқнинг тўла ҳокимиятга эга эканлигининг энг яхши исботидир.

Халқ депутатлари маҳаллий Советларининг фаолияти тамомила халқ хоҳиш-иродасини билдиради, унинг манфаатларига тўла-тўкис жавоб беради. Бу халқ депутатлари маҳаллий Советлари давлат ҳокимияти ҳақиқий ваколатли органлари, мамлакат ҳокимияти ваколатли органлари ягона системасининг ажралмас қисми ҳисобланганлигидан келиб чиқади.

Давлат ҳокимиятининг ваколатли органларини шакллантириш тартиби, ушбу органлар составини белгилаш, ўз-ўзидан равшанки, унинг бутун фаолияти учун ҳам катта аҳамиятга эгадир. Энг ваколатли органнинг демократик характери, ушбу ваколатли орган қандай сайланиши сайловларни тайёрлаш ва ўтказишда қатнашувчи аҳолининг кенг оммаси қандай ҳуқуқлар ва имкониятларга эга эканлиги билан кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Маълумки, халқ депутатлари маҳаллий Советлари давлат ҳокимиятининг ваколатли органи ҳисобланади. Барча Советларнинг ваколатли асосини депутатларнинг сайланиши ва алмашинуви, халқ вакилининг уни сайлаган аҳоли олдидаги масъулияти, ҳисобот бериши ташкил этади. Совет сайлов системаси ва сайловлар Советларнинг аҳоли билан алоқасини мустаҳкамлаш, совет гражданларини жамият ишларини бошқаришда қатнашувга жалб этишга даъват этилган.

Республикамиз меҳнаткашлари бутун совет халқи каби сайловларга тайёргарлик кўриш ва ўтказишда ўзлари фаол қатнашадилар.

Ҳокимиятни халқ амалга оширади. Шунинг учун ҳам давлат ҳокимияти органларига сайловлар совет халқи ҳаётида муҳим воқеа бўлиб, улар омманинг умум сиёсий ва меҳнат кўтаринкилиги руҳида ўтади. Жамоатчилик ташкилотлари, меҳнат коллективлари ва гражданларнинг турар жойлардаги йиғилишларида ушбу чақириқ халқ депутатлари маҳаллий Советлари, унинг ижрочи ва фармойиш чиқарувчи органлари, шунингдек депутатлар фаолиятининг якуни кенг муҳокама қилинади. Уларнинг фаолияти, яхши ишлари ва ташаббусларини маъқуллаш билан бир вақтда янги чақириқ маҳаллий ҳокимият органлари фаолияти асосини ташкил этадиган бир қатор танқидий фикр-мулоҳазалар, қимматли таклифлар ҳам билдирилади.

Совет халқида халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайловларга бўлган қизиқиш кўп жиҳатдан жойларда давлат ҳокимияти органи сифатида унга мансуб бўлган тегишли вазифалар, унга СССР Конституцияси томонидан юкланган функциялар билан белгиланади.

Ўзбекистон ССР Конституциясига мувофиқ республика маҳаллий Советлари ўз территориясида давлат, хўжалик ва социал-маданий қурилишга раҳбарлик қилади, иқтисодий ва социал-тараққиёт планларини, маҳаллий бюджетни, унинг бажарилиши ҳақидаги ҳисоботларни тасдиқлайди. Унга бўйсунадиган давлат органлари, корхоналар, муассаса ва ташкилотларга раҳбарликни амалга оширади, қонунларга риоя этишни, давлат ва жамоат тартибини, гражданлар ҳуқуқини ҳимоя қилишни таъминлайди. Советлар ана шу ва бошқа масалаларни меҳнаткашларнинг бевосита назоратида ҳал этади. Сайлов комиссиялари состави сайловлар, давлатнинг ваколатли органлари меҳнаткашларнинг ўзлари томонидан ташкил этилиши ва ўтказилишидан гувоҳлик беради. Масалан, 1985 йилда Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советларига ўтказилган сайловларда турли сайлов комиссиялари составида 478,5 минг киши иш олиб борди. Унинг составида аёллар 49 процентни, партиясизлар 57,7 процентни, комсомоллар салкам 30 процентни ташкил этди. Сайловчиларнинг ўзлари сайлов комиссиялари орқали сайловларга тайёргарликни ташкил этади, сайловларнинг натижаларини аниқлайди, сайловларнинг тўғри ўтказилиши устидан назорат олиб боради.

Совет сайлов системаси ўзида совет гражданларининг ҳокимиятнинг ваколатли органларига сайловлардаги иштироки, шунингдек ушбу органларга сайловлар ўтказишни тартибга солувчи сайлов ҳуқуқи принциплари билан боғлиқликни ифода этади.

СССР Конституцияси томонидан Совет давлатининг барча ваколатли органларига ўтказиладиган сайловлар системаси хўжалик юритишнинг социалистик системасига асосланади, давлат ҳокимияти органларида ҳақиқатан ҳам умумхалқ ваколатини таъминлаш, совет жамиятининг барча қатламларига жамият ва давлат ишларини бошқаришда актив иштирок этиш мақсадини кўзлайди.

Совет сайлов системасининг асосий демократик принциплари нималардан иборат? СССР Конституцияси иттифоқдош ва автоном республикалар Конституциялари халқ депутатлари барча Советларига депутатлар сайлаш **умумий, тенг ва тўғридан-тўғри сайлаш ҳуқуқини ёпиқ овоз бериш асосида** ўтказилишини белгилайди. Ушбу демократик принциплар мамлакатимизда дастлаб 1936 йили қабул этилган, Конституцияда эълон қилинган эди. Бу принциплар шундан буён давлатимиз ҳокимият ваколатли органларига барча сайловлар давомида изчил амалга ошириб келинди. Шу билан бирга кейинги йилларда бепарволик, принципсизлик туфайли сайловларга тайёргарлик ва уни ўтказиш расмиятчиликка айланди, ошкоралик керакли даражада ривожлантирилмади, сайловлар ҳақидаги қонунларнинг барча талабларига қаттиқ риоя этиш таъминланмади.

Партиянинг XXVII съездида, КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленумида бу ҳақда тамомила очиқ-ошкора айтилди. Партия социалистик демократизмни ҳар томонлама кенгайтириш, халқнинг ўз-ўзини бошқарувини чуқурлаштириш, сайлов практикасини ўзгартиришнинг аниқ программасини ишлаб чиқди. Ана шунга мувофиқ иттифоқдош ва автоном республикалар Олий Советлари, Президиумлари Фармонлари билан сайловлар ҳақидаги Қонунларга бир қанча ўзгартишлар киритилди. Шунга кўра ҳар бир областнинг биттадан районида эксперимент тариқасида кўп мандатли округларда меҳнаткашларнинг сайловларни тайёрлаш ва ўтказишда қатнашишини кенгайтириш кўзда тутилди. Ушбу сайловлар ҳам сайловлар ҳақидаги амалдаги қонунларда белгиланган қоидаларга мувофиқ ўтказилади.

Республика Конституцияси ва сайловлар ҳақидаги қонунларга мувофиқ **умумий сайлов ҳуқуқи** деганда сайловлар кунигача 18 ёшга тўлган барча гражданларнинг келиб чиқиши, социал ва мулкий ҳолати, ирқий ва миллий мансублиги, жинси, маълумоти, тили, динга муносабати, шу жойда яшаш вақти, машғулот тури ва характеридан қатъи назар ваколатли органларга сайловларда қатнашиш ҳуқуқи тушунилади. Фақат ақли заиф кишиларгина сайлов ҳуқуқидан фойдаланмайдилар.

СССРда умумий сайлов ҳуқуқи деганда шунингдек, мамлакатимиз ҳар бир гражданининг 18 ёшдан бошлаб иттифоқдош ва автоном республикалар ҳамда халқ депутатлари маҳаллий Советларига депутат этиб сайланиш ҳуқуқи тушунилади.

Бундай ҳақиқий умумий сайлов ҳуқуқи бирорта буржуазия мамлакатида бўлган эмас ва бўлиши ҳам мумкин эмас.

Тенг сайлов ҳуқуқи барча гражданлар сайловларда тенг асосларда қатнашиши ва ҳар бир сайловчи фақат бир овозга эга эканлигини билдиради. Тенг сайлов ҳуқуқи шунингдек, маҳаллий Советларга сайловлар мазкур Совет учун шаҳарлар ва қишлоқ жойларда ягона нормалар асосида тузилган сайлов округларида ўтказилишини билдиради. Сайлов округлари аҳолининг сонига кўра тахминан тенгдир. Аёллар ва эркаклар тенг сайлов ҳуқуқига эгадирлар. Ҳарбий хизматчилар барча гражданлар билан баравар сайлов ҳуқуқидан фойдаланадилар.

СССР Конституцияси, сайловлар ҳақидаги қонунлар барча Советлар аҳоли томонидан **тўғридан-тўғри сайлаш** ҳуқуқи асосида сайланишини кўзда тутади. Тўғридан-тўғри сайловлар депутатларнинг аҳоли билан доимий ва узлуксиз алоқа қилиши учун зарур шароитларни яратади, сайловчиларга Советларга фақат ўз вакилларини юбориб қолмай, келгусида ҳам депутатларнинг фаолиятини назорат қилиш имконини беради.

Депутатлар ўз сайловчилари билан мунтазам учрашиб турадилар, уларга ўз ишлари, Советлар ва унинг органлари фаолияти ҳақида гапириб берадилар. Депутатлар сайловчилар билан доимий алоқада бўлиш билан бирга Совет қарорларини бажаришга аҳолини уюштиришда қатнашадилар, сайловчиларнинг хатлари ва шикоятларини кўриб чиқадилар, наказлар, айтилган таклифлар, фикр-мулоҳазалар бажарилиши учун зарур тадбирларни кўрадилар, ўз округларида сайловчилар қабулини олиб борадилар.

Совет сайлов системасининг ўзига хос томони шундаки, исталган Совет депутати тегишли Советдаги ўз фаолиятини ишлаб чиқаришдаги асосий иши билан қўшиб олиб боради, халқ депутатлари барча Советларининг депутатлари депутатлик ваколати муддати давомида фабрикалар, заводлар, колхоз ва совхозлар, муассаса ва ташкилотлар, умуман улар халқ депутатлари Советига депутат бўлиб сайланишгача ишлаган жойларида меҳнат қилишни давом эттирадилар. Бу депутатнинг сайловчилар билан доимий меҳнат алоқаларини таъминлайди, унга ўзини сайлаган аҳоли манфаатларини чуқур билишга ёрдам беради.

Советларнинг депутатлари состави ҳақидаги маълумотлар халқ депутатлари Советининг демократик моҳияти, уларнинг ҳақиқий ваколат характерининг ёрқин исботидир. Масалан, ўн иккинчи чақириқ республика халқ депутатлари маҳаллий Советларининг депутатлари қилиб республикамиз территориясида яшовчи эллик етти миллат ва элатларнинг вакиллари сайланди. 104513 депутатнинг 69 процентидан кўпроғи бевосита ишлаб чиқаришда банд бўлган ишчилар ва колхозчилардан иборат. 12,5 мингдан ортиқ депутат фан, маданият, адабиёт, санъат, маориф ва соғлиқни сақлаш ходимларидир. Депутатлар орасида халқ хўжалигининг турли соҳалари мутахассислари, партия, совет, касаба союз, комсомол ходимлари, ҳарбий хизматчилар, студентлар, пенсионерлар, уй бекалари бор.

Сайловлар ҳақидаги қонунларда Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари ва район (шаҳар) халқ судлари халқ судьяларига сайловлар чоғида ёпиқ овоз берилиши белгилаб қўйилган. Сайловчиларнинг хоҳиш-иродаларини контрол этишга йўл қўйилмайди. Ёпиқ овоз бериш сайловчиларга сайловларда ўз иродаларини эркин билдириш имконини таъминлайди, Советларда ўз манфаатларини ифодалашда, кимга ишонишлари масаласини ҳал этишда уларнинг мустақилликларини гарантиялайди.

Сайловлар ҳақидаги қонунларда совет сайлов системасининг бошқа ҳолатлари ҳам кўзда тутилган. Сайловларни округлар бўйича ўтказиш, сайловларни жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективлари, гражданлар ва ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлар бўйича умумий йиғилишларида тузилган сайлов комиссиялари ўтказишини таъминлаш, депутатликка номзод кўрсатиш ҳуқуқини Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, касаба союзлари, Бутуниттифоқ ленинчи Коммунистик Ёшлар союзи, кооператив, ва бошқа жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективлари, истиқомат жойлари бўйича гражданлар йиғилишлари ҳамда ҳарбий хизматчиларнинг ҳарбий қисмлар бўйича йиғилишларида кўрсатиш ҳуқуқи мустаҳкамлаб берилган.

Мамлакатимизда давлат ҳокимиятининг барча ваколатли органларига сайловлар меҳнаткашларнинг сайловларни ташкил этиш ва ўтказиш ишларида кенг ва фаол иштирок этиши билан характерланади. Сайлов кампанияси даврида юз минглаб совет кишилари сайлов комиссиялари ишида қатнашадилар, аҳоли ўртасида агитация-пропаганда ишларини олиб борадилар. Кенг омманинг активлиги депутатликка номзодларни завод, фабрика, колхоз, совхоз, муассаса ва ташкилот меҳнат коллективлари йиғилишларида ҳар томонлама муҳокама қилишда, аҳолининг жойларда ташкил қилинадиган депутатликка номзодлар билан учрашувларида ва барча катта ёшдаги гражданларнинг сайловларда овоз беришда деярли тўла қатнашувида ҳам акс этади.

Давлат ҳокимиятининг ваколатли органларига сайловлар бўйича барча сарф-харажатлар давлат ҳисобидан қилинади.

Ўзбекистон ССР халқ депутатлари маҳаллий Советлари ва район (шаҳар) халқ судлари халқ судьялари сайловлари 1987 йил ҳамда умуман ўн иккинчи беш йилликда иқтисодий ва социал ривожланиш планларини муддатидан илгари бажариш вазифаларини ҳал этишга кенг оммани сафарбар этишда қудратли воситадир.

М. ТЕШАБОЕВ,
юридик фанлари кандидати.

АДАБИЁТ ВА САНЪАТ ОЛАМИДА

• *Шоиралар дафтаридан*

Мени бахт куйлатар

Ширин Фарҳодими менча кутмаган,
Зулайҳо Юсуф деб битмаган қўшиқ.
Лайли Қайс отини менча тутмаган,
Шоҳсанам, Зуҳролар шунчаки ошиқ.
Кумуш оғу ичган замон менга ёт,
Жамила фарёди эртакдир энди.
Юрсам ер гуллайди, учсам қуш қанот,
Шиддатим кесади ҳар қандай қинни.
Севгим истагимга туради маҳтал,
Меҳрим ҳаётимга беради сайқал.
Хушчақчақ даврадан топганман уни,
Нигоҳи қалбимни сеҳр этган куни.
Мени бу дунёнинг завқи куйлатар,
Бахтиёр одамлар шавқи куйлатар.
Тўсгувчи куч йўқдир орзум йўлини,
Қўлимдан олмасин омад қўлини.

Оқ тола

Узун бир оқ тола — умрим эшигин,
Ҳаётга очилган йўлидек оппоқ.
Ва онамдан олган нурли қўшиғим,
Менга шу оламни ҳадя этган чоқ.
Узун бир оқ тола — машаққатларнинг
Биринчи меваси, биринчи китоб.
Кулфатлар, юпанчлар, зиддиятларнинг
Қолдирган изими, беролдимми тоб!
Узун бир оқ тола — вужудим музлаб,
Кўзгу қаршисида ўйга толаман.
Ва олиб ташлайман... унутмоқ истаб,
Сенинг ҳам ҳиссанг бор, олмасам-да тан.
Узун бир оқ тола — куюлган ҳислар,
Тиниққан ўйларнинг илк армуғони.
Ҳали тароватин йўқотмас юзлар,
Ҳали қўлимдадир ёнмоқ имкони.
Ҳали кўзларимда барқ урар кўклам,
Ҳали атрофимда севинчлар тирбанд.
Бошда оқ толалар кўпаяр кам-кам,
Кузак ҳам, қиров ҳам беролмайди панд.

Бу баҳор

Бу баҳор ўзгача куй олиб келди,
Аввалгидан кўра ёниқроқ, ёрқин.
Туйғулар баҳордай турланиб келди,
Қоғозга тўкишга улгурмоқ қийин.
Қиш бўйи димиққан уйни тарк этиб,
Таниш кенгликларга кетайлик, дўстим.
Ҳу қирда лолалар мадҳини битиб,
Она-Ер баҳрасин тотайлик, дўстим.
Юр, кетдик, камалак сочли қизалоқ
Сингари чапак-ла тонгни қутлайлик.
Бугун қаҳқаҳага тўлиқ ҳаммаёқ,
Митти ғўзаларга қўшиқ айтайлик.
Юр, дўстим, гиламдай далалар сари,
Нуқул яшил рангда товланар пайкал.
Шу яшиллик оққа айланар ҳали,
Инсонлар меҳрдан беришар сайқал.
Бугун навбаҳорни олқишлаб, чорлаб,
Кўрки, поклигига товинмоқ даркор.
У келди, одамлар меҳнатин қўмсаб,
Пешвоз чиқ, кўнглини оғритма зинҳор!

Садоқат

Ўн тўққиз ёшида бева қолган Ипак момонинг қирқ икки йилдан бери такрор айтадиган қўшиғи

Тош йўллардан кузатгандим шунқорим,
Нон тишлатиб узатгандим шунқорим.
Келар йўлларингни ғаним тўсдими,
Дастурхонлар безатгандим шунқорим.
Чимилдиқ йиғилмай бева қолдимми,
Ёдгоржон туғилмай бева қолдимми!
На хатингни олдим, на хабарингни,
Ақал кўкинг киймай бева қолдимми!
Кўкин киймаганлар озми Ватанда,
Қайтиб суймаганлар озми Ватанда!
Кута-кута тошга айланди дийдам,
Кутмай қийналганлар озми Ватанда!
Тош босиб қўйилган сабрим бўзлайди,
Минг чопиб, қийилган бағрим бўзлайди.
Отасиз ўстирган сағрим бўзлайди,
Шу сағир деб келмадингку шунқорим,
Бир ҳол-аҳвол олмадинг-ку шунқорим!
Бир мен-мас, кўпчилик кўз тутиб ўтди,
Бу уруш не алпнар бошига етди,
Гулдай тан темирга айланиб кетди,
Темир тан-ла кетаманми, шунқорим.
Ё мақсадга етаманми, шунқорим!
Номаълум дедилар, ишонганим йўқ,
Ўлганлар сафига қўшолганим йўқ,
Совуқ тошларга гул ташлолганим йўқ,
Айт, тошлардан йироқмисан шунқорим,
Уйлардаги чироқмисан шунқорим!
Қирқ йилданам ошди, сен ошганинг йўқ,
Йигирма бирдасан, ҳеч қўшганим йўқ.
Қанча сойлар тошди, мен тошганим йўқ.
Сен тошгани қўярмидинг шунқорим,
Йиллар ўта қурияпти мадорим!!
Невара суярдик қайтсайдинг элга,
Исмлар қўярдик ишқ тушиб дилга,
Ўтдим...ўтдим энди, кўз тутиб йўлга...
Маълумсан-ку, биласанми шунқорим,
Тош йўллардан келасанми шунқорим!

Бибисора ТУРОБОВА,
Самарқанд.

• *Диққат: премьера*

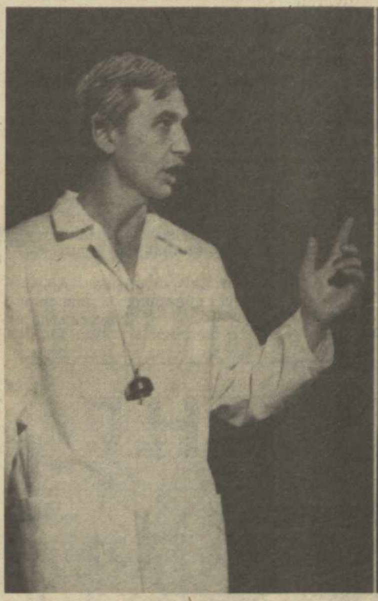

«Чернобиль алангаси»

Москвалик ёзувчи Владимир Губарев биринчилардан бўлиб Чернобилда юз берган фалокат тўғрисида пьеса ёзди. Совет кишиларининг матонати тўғрисида ҳикоя қилувчи, одамларни ҳушёрликка чорловчи бу асар айни кунларда жуда кўп театрларнинг саҳналарида ижро этилмоқда.

«Чернобиль алангаси» деб номланган мазкур пьеса бехосдан фалокат гирдобига тушиб қолган кишиларнинг ҳолатини тасвирлайди: инсонлар тушкунликка тушмайдилар, фожиага, унинг оқибатларига тезроқ барҳам беришга интиладилар, қурбон бўлишдан қўрқмайдилар, аксинча, ўзгаларнинг тақдири учун, уларнинг бошига шундай кулфат тушмаслиги учун курашадилар.

Пьесани «Ёш гвардия» драма театри саҳналаштирди. Режиссёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Баҳодир Йўлдошев.

Ролларда: Н. Тошкенбоева М. Иброҳимова, С. Раметова, С. Азимова, Ғ. Ҳожиев, М. Матчонов, Ғ. Жуманов ва бошқалар. Рассомлар — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Г. Брим ва А. Слугин. Пьесани шоир ва драматург Машраб Бобоев таржима қилган.

Театр премьерадан тушган маблағни Чернобиль фондига ўтказди.

С. ЭРГАШЕВА.

СУРАТДА: Ўзбек Давлат «Ёш гвардия» драма театрида саҳналаштирилган икки пардали «Чернобиль алангаси» (Саркофаг) спектаклидан кўринишлар.

Чапдан ўнгга: 1. Бемор Бессмертний ролида ёш, умидли актёр Ғайбулла Жуманов. 2. Театр спектаклларида асосий ролларни ижро этиб танилган иқтидорли актрисалар — Нелла Тошкенбоева врач Лидия Степановна Птицина, Малика Иброҳимова эса, врач Анна Петровна ролини ижро этмоқда.

К. РОМЕЕВ фотолари.

• *Луқма*

ИЗОҲНИНГ ҲОЖАТИ БОР

«Телеграмма. Шошилинч. Рауф Парфига! «Сабр дарахти» деб номланган китобингиздаги 45 та шеър қаёққа ғойиб бўлди?»

Бу телеграммани олган шоир ажабланиб қолиши аниқ. Шу боис самарқандлик китобхон А. Муртазоевнинг телеграммасини шарҳлашни лозим топдик.

Айтинг, айтинг бу Ўзбекистон ССР нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитетининг Тошкентдаги «Матбуот» полиграфия бирлашмасига қарашли 3-босмахона ходимларининг ҳазили бўлсин. Акс ҳолда шоир китобхонлар олдида изза бўлиб қолади. Ахир, китобнинг 128-саҳифасида чоп этилган «Алёр» шеъри тугамасдан 161-бетдаги «Соя» шеъри бошланиб кетган-да.

Хуллас, «Сабр дарахти»дан 129—160-саҳифаларни тополмаган айрим китобхонлар сабр қилишсин. йўқолган шеърлар топилиб қолади.

Ҳар ҳолда 3-босмахонадагиларга энди анча осон бўлади, қидирув пайтида қўлларида дастак бор-да. Брак босилган китоб ҳужжат сифатида «Совет Ўзбекистони»нинг Самарқанддаги қабулхонасида сақланмоқда.

«Телеграмма. А. Муртазоевга. Изоҳ талаб қиладиган телеграммангиз жавобини бу ишга масъул ўртоқлар берадилар».

М. ЖАҲОНГИРОВ.

• *Санъаткор ҳақида сўз*

ТЕАТР ЯРАТГАН АКТЁР

Муҳсин Ҳамидов камтарин ва камсуқум санъаткор. Дастлаб шеър ёза бошлади. Усмон Носир, Амин Умарий, Темур Фаттоҳлар чиққан пайтлар эди. Кейин уни санъат тўгараклари тортиб кетди. Ҳамза, Муҳиддин Қори Ёқубов, Карим Зокирий, Наби Раҳимов, Миршоҳид Мироқиловлар санъати мафтун этди. Улар билан Самарқандга борди, ўқиди. Тошкентга келди, изланди, ниҳоят, у ўзининг истиқболини санъатда деб билди. Ҳамза номидаги Академик драма театрига қадам қўйди. Бу ерда унинг тенгдошлари—Шукур Бурхонов, Наби Раҳимов, Аброр Ҳидоятов, Обид Жалиловлар бор эди. Уйғур, Етим Бобожонов сингари санъаткорлар дарс беришарди. Уйғур унинг санъатини кўрди, унга ўша вақтдаги энг яхши спектакллардан роллар берди. Муҳсин Ҳамидов албатта бениҳоя хурсанд бўлди, аммо-лекин у образларни ўзи яратиши керак эди. Ана шунда ўзининг ўз жойидалигига ишониши мумкин эди. «Гамлет»дан Биринчи актёр ролини беришди. Шекспир бу образни сўзларни дона-дона қилиб айтадиган, сеҳрли санъаткор. деб таърифлаган эди. Уйғур ҳам шунинг учун буни унга берган эди. Муҳсин Ҳамидов ролни яхши ўйнади. Уйғур уни муборакбод қилар экан, «шоирмисиз», деди. У унинг шоирлигини нутқи равонлигидан, саводлилигидан билган эди. Кўп ўтмай «Жалолиддин»да Темур, «Милтиқли киши»да Сталин ролларини ўйнайди. Горький номидаги рус академик театрининг «Кремль куранти» спектаклида Сталин ролини ўйнашга таклиф қилинди.

Ўша йиллари бир куни Шекспир асарларининг уста ижрочиси Папазян Тошкентга келди. «Хива» кинотеатрида «Отелло» спектаклини битта ўзи ўйнади. Унинг санъати Муҳсин Ҳамидовни ҳайратга солди. Кўп ўтмай Сурен Кочерян келди. У Свердлов театрида «Минг бир кеча»ни ёлғиз ўзи ўқиди. Бу санъатни кўрганидан кейин ортиқ Ҳамзада қолмади, бир актёр театри тузишга киришди ва бунга эришди. Бироқ уруш бошланиб қолди. ҳамма тенгдошлари фронтга йўл олди, у ҳам Октябрь райвоенкоматига «Ўртоқ комиссар» деган шеърий ариза ёзиб борди. Комиссар аризани ўқиб туриб, «юринг, фронтга кетаётганлар олдига борамиз, буни ўша ерда ўқиб берасиз» деди. Муҳсин Ҳамидов шеърий аризасини фронтга кетаётган солдатларга ўқиб берди, улар, уларни кузатаётган ота-оналар Ватанимизга босиб кирган ёвуз босқинчиларга қарши ўтли ғазаб билан ёзилган бу шеърдан қаттиқ таъсирландилар, уни моҳирона ўқиган ҳаваскор шоирни, санъаткорни ҳурмат билан олқишладилар.

Шу-шу бўлди-ю Муҳсин Ҳамидов военкоматда қолди, бу ерда ҳар куни фронтга кетаётганларга ўзининг шеърларинигина эмас, Ҳамид Олимжоннинг, Ғафур Ғуломнинг, Шайхзода ва Миртемирнинг жанговар шеърларини ўқийдиган бўлди. Бу шеърлар Ватан ҳимоясига йўл олаётган ватанпарварларнинг руҳларини тағин ҳам жанговар қилар, душманга бўлган ғазабларини оширарди. Шундай қилиб, уруш уни мана шундай жанговар сафда кўрди, колхоз, совхозларда, завод-фабрикалар дастгоҳларида, институт, дорилфунун аудиторияларида кўрди! Кейин эса, госпиталларда!.. Шундай қилиб, ўзбек совет Бир актёр театри жанг йўлларида ташкил топди!

Муҳсин Ҳамидов, барибир, Ҳамза театридан узоқ кетмади. Оғанинг маслаҳатларини олиб турди, биринчи спектаклни ҳам, иккинчисини ҳам Оғанинг назаридан ўтказмай халқ олдига чиқмади. У ҳар бир спектакль устидагинамас, ҳар бир шеър ва ҳар бир мисра устида, ҳар бир талаффуз устида ишларди, «Оғам, дейди катта ҳурмат билан Уйғурни эслаб, тилимиз табиатини билмаган, тушунмаган, уни эламаганни санъаткор санамасдилар. Тилни шу қадар яхши билар ва шу қадар яхши таҳлил қилар эдиларки, мағиз-мағизида нима борлигини очардилар, ҳар бир сўзнинг бир неча маънисини, бир неча оҳангини таркиб-таркибигача очиб берардилар..» Шунинг учун Муҳсин Ҳамидов у кишини эъзозлади. Унга Ғафур Ғуломнинг «Турксиб йўлларида» ва «Яловбардорликка» шеърларини ўқиб берди. Бу шеърларнинг тарихини Оға яхши биларди, у билан узоқ ишлади. Кейин Ҳамид Олимжоннинг «Нима бизга Америка»сини, Уйғуннинг, Мақсуд Шайхзоданинг ўткир шеърларини ўқиди. Бу унинг биринчи шеърий композицияси эди. Кейин Ленинни, Ленинга аталган шеърларни ўқиди. Бу Маяковский, Расул Ризо, Ғафур Ғуломнинг буюк инсон ва унинг даҳо ғояларини ифода этувчи публицистик асарларидан иборат постановка эди. Унинг отини «Улуғ ҳаёт саҳифалари» деб атади. Унда Ленин, Свердлов, Дзержинский, Киров образларини яратди, уларни суҳбатларини, уларнинг янги дунё учун курашларини инъкос этди.

У спектаклларини ўзига хос музикалар ва қўшиқлар билан сайқаллади. Бу ерда ҳам Уйғур, Етим Бобожонов, Шариф Қаюмовларнинг мактаблари, Аброр Ҳидоятов, Наби Раҳимовларнинг маслаҳатлари, уларнинг беқиёс санъатлари асқотар, Качалов, Папазян, Кочерян сингари бетакрор санъаткорларнинг санъатлари яна ҳам қаттиқроқ меҳнат қилишга чақирарди...

Санъаткорнинг қувваи хотираси, чексиз, табиий, эмоционал эҳтирос, ҳиссиёт тўлқинлари билан соатлаб томошабин қалбини ларзага солади. Томошабин икки соат бу санъаткорни тинглаб, таъсирланиб, ҳаяжонланиб ўтиради. Нур, овоз ранглари, музика ва мизансцена такомили, ҳолат томошабинга бир нафас ҳам қимирлашга йўл бермайди.

«Олтин саҳифалар», «Сўнмас у кунлар шуҳрати», «Оловли йиллар» спектакллари ва композициялари Бир актёр театрининг энг яхши ишларидан деб эътироф этилди. Бу асарлар даврлар оша янги саҳифалар билан тўлиб бормоқда. Бугун уни бутун республика билади, оммавий-сиёсий ва маданий тадбирларига таклиф қилади. Муҳсин Ҳамидов театри бормаган завод ё фабрика, колхоз ё совхоз, мактаб ё ўқув юрти кам. У мамлакатимизда юз бераётган эзгу ўзгаришлар, покланиш мавзуида янги спектакль яратди, юлғичлар, порахўрлар, кўзбўямачилар сингари давримизга, тузумимизга ёт ахлоқи бузуқ кишиларни аёвсиз фош этади!

Унинг табиатига тўғри келмаса ҳам, бир савол бердим: кўп йилдан бери саҳнадасиз, қирқ йилдан бери. Бир актёр театри саҳнасида чарчамадингизми?... У ўйламаёқ жавоб қилди: «Адолат тантана қилган мамлакатда, унинг саҳнасида чарчаш уят бўлади. Мен пенсияга чиқиб кетишим мумкин. Аммо мендан кейин ким давом эттиради бу санъатни? Шунча ҳаракат қилдим, бу санъатга иштиёқманд ёшларни уюштирадиган ташкилот топилмади, аниқроғи, республика Маданият министрлиги бу ишга бош қўшмади, бепарво қаради. Биласизми, эътиборни кутиб чарчадим, ижод, ижрочиликданмас!»

Муҳсин Ҳамидов тўғри айтди. Ваҳолонки, бу республикадаги 31-театр саналади.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Муҳсин Ҳамидов ҳозир экология ҳақида асар тайёрламоқда. У спектаклини ҳамиша улуғ Алишер Навоий сатрлари билан бошлайди. Биз ҳам сўзимизни ана шу мисралар билан тугатамиз:

Эй, сўз, не бало ажаб
гуҳарсан!
Гавҳар неки, баҳри
мавживарсан!

Туроб ТЎЛА.

• *Кўргазма залларида*

БАРМОҚЛАР СЕҲРИ

Оғир хасталик Қосим Мирзараҳимовни ўн икки ёшида тўшакка михлаб қўйди. Бир неча марта қилинган мураккаб операциядан сўнг фақат унинг чап қўли, тўғрироғи, учта бармоғи ҳаракатга келди.

Кароватда ётиб, у бахтиёр болалигида лойдан шакллар ясаганини эслади. Ва, бу машғулотни астойдил давом эттиришга аҳд қилди. Чинакам инсон иродаси ҳамма нарсага қодир. Тушкунликка тушмай, аксинча, ҳаётни вужуд-вужудидан севиб, яшашнинг маъносини чуқур англаган Қосим Мирзараҳимов эл ўртасида иродаси мустаҳкам, ҳақиқий ижодкор сифатида танилди. Унинг ижодини — ҳайкалтарошлик асарларини бугунги кунда кўпчилик санъат мухлислари яхши билишади ва қадрлашади. «Ҳайкалтарошлик санъатисиз ҳаётни тасаввур қилолмайман, одамларга яқинлашишнинг мен учун ягона йўли ҳам мана шу» дейди Қ. Мирзараҳимов.

Яқинда СССР халқлари дўстлиги музейида матонатли инсон — ҳайкалтарош Қосим Мирзараҳимовнинг ижодий кўргазмаси очилди. Бу ерда ҳайкалтарошнинг ўндан ортиқ асари намойиш этилмоқда. Унинг ҳар бир асарида ҳаётга, инсонларга интилиш, келажакка ишонч барқ уриб турибди. «В. И. Ленин», «Собир Раҳимов», «М. Қаюмов» каби портретлари кишига ўзгача завқ бағишлайди.

Қ. Мирзараҳимовнинг «Оналар портрети» Иттифоқимизнинг турли шаҳарларида, шунингдек, чет элларда намойиш қилинган. 1982 йил Қ. Мирзараҳимов учун ютуқларга бой бўлди. Сочидаги Николай Островский музейида ҳайкалтарошнинг асарлари кўргазмаси уюштирилди.

Ҳа, Қосим ака Мирзараҳимовнинг тақдири ҳам улуғ адибнинг ҳаётидек жасоратли. Унинг асарлари ҳаётга муҳаббатнинг асл намуналаридир.

Д. ҚИРҒИЗБОЕВ.

II Бутуниттифоқ халқ ижодиёти фестивали

ҲАЁТ ИЛҲОМИ

«Коллективимизнинг меҳнат муваффақиятларида ўзимизнинг санъаткорлар бахш этаётган илҳомнинг ҳам муносиб ҳиссаси бор». Бу — қалб сўзларида эътироф-миннатдорчилик, фахр ҳис-туйғулари шундоққина кўриниб турибди. Буни биз Тошкент тўқимачилик комбинатининг жуда кўп ишчиларидан эшитдик.

Дарҳақиқат, шундай. Тўқимачилик комбинати ташкил этилганидан кейин кўп ўтмай тузилган ҳаваскорлик коллективлари бугунги кунда ягона санъат труппасига айланган. Унинг ўз репертуари, ўз муаллифлари ва ижрочилари бор.

Ўзбекистон ССР халқ артисти Маргарита Оқилова раҳбарлик қилаётган рақс ансамбли Тошкент тўқимачилик комбинати ҳаваскорлик санъатида энг яхши коллектив ҳисобланади. Унинг репертуаридан ўзбек миллий рақс санъати намуналари билан бир қаторда қардош республикалар халқларининг ранг-баранг ўйинлари ўрин олган. Қатнашчилар комбинатнинг илғор тўқувчилари, машҳур ишчиларнинг шогирдларидир.

Халқ рақс ансамблининг муваффақиятли изланишларида унинг профессионал бадиий коллективлар билан бўлган ижодий алоқаси ажойиб самаралар беряпти. Ишчи ҳаваскорлар «Баҳор», «Лазги», «Шодлик» ансамбллари билан мунтазам учрашиб туришади. Янги ўйинлар саҳналаштиришса, уларнинг назаридан ўтказиб оладилар. Айни вақтда профессионал коллективлар ўзларининг ўйинларидан тўқимачи санъаткорларга намуналар ўргатишади. Ҳозир профессионал бадиий коллективларда ижод қилаётган бир неча рaққоса ўзининг илк ижрочилигини шу ансамблда намойиш этганини фахр билан таъкидлаш мумкин.

Ансамбль ўз ижрочилигини хорижий мамлакатлар саҳналарида ҳам намойиш этган. Халқ ижоди вакилларининг ёдидан Венгрияда бўлиб ўтган Халқаро фестиваль ҳеч қачон кўтарилмайди. Ўшанда Тошкент тўқимачилик комбинатининг рақс ансамбли йигирма беш минутлик программа кўрсатиб, чет эллик санъат мухлисларини мафтун этган эди. «Тўқимачилар байрами», «Қайроқ ўйини», «Узумчи қиз» рақслари биринчи марта ўша ижодий мусобақада ижро этилган. Моҳир санъаткорлардан тузилган жюри аъзолари тошкентлик ҳаваскорларнинг ижрочилигига бир овоздан юксак баҳо беришиб, уларни «Олтин ковушча» совриниг ва Халқаро фестивалнинг фахрий дипломи билан тақдирлаган эдилар.

Ҳаваскорлар халқимиз ҳамиша қизиқиш билан томоша қиладиган «Дилхирож», «Қаринаво», «Тановор», «Занг», «Роҳат», «Пахта» каби рақсларни ўзига хос маҳорат билан ижро этмоқдалар. Ансамблнинг айни кунлардаги репертуарига худди шу ўйинлар файз киритиб турибди.

Тўқимачилик комбинатининг хор коллективига меҳнат ва уруш ветеранларидан эллик етти киши қатнашади. Бу иккинчи истеъдод эгалари ўз вақтида комбинатда фидокорлик билан меҳнат қилишган. Айни кунларда уларнинг аксарияти қарилик гаштини сураётган бўлса, баъзилари ҳамон меҳнат жабҳаларида жонкуяр. Лекин улар битта жараёнда — саҳнада ҳамиша ҳамнафасдирлар. Ленин, партия, Ватан, дўстлик, ҳарбий-ватанпарварлик мавзуидаги қўшиқларни жўшиб, дилдан куйлайдилар.

Юрий Александрович Прохоров раҳбарлик қилаётган хор коллективи репертуарида «Ленинни дунё унутмайди», «Тинчлик қўшиғи», «Берёзка» сингари машҳур асарлар бор. Д. Шостакович ва А. Эшпай музикалари жўрлигида янграйдиган бу қўшиқларни ҳаваскорлар оригинал ижро этадилар. Тошкентлик ҳаваскорлар маҳоратидан мамнун бўлган атоқли композитор А. Новиков хор учун махсус қўшиқ ёзиб тақдим этган эди. «Бизнинг қўшиқ» деб номланган мазкур тарона унутилмас санъаткорнинг сўнгги асари бўлди. Халқ талантлари қўшиқни ҳамма вақт севиб, эъзозлаб ижро этадилар. Хор коллективининг бирон бир чиқиши йўқки, ана шу қўшиқ янграмаган бўлсин.

Е. Краснопиева, А. Гордоделов, М. Витченкин ва бошқа ижрочилар хор коллективининг актив иштирокчиларидандир. Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига аталган махсус программани тайёрлашда улар алоҳида жонкуярлик кўрсатмоқдалар.

Биз тўқимачилик комбинатининг халқ театри қатнашчилари билан репетиция пайтида учрашдик. Республикада хизмат кўрсатган артист Аҳмад Юнусов етакчилик қилаётган ижодкорлар Улуғ Октябрнинг 70 йиллик юбилейига бағишлаб «Ҳамза» спектаклини тайёрлашаётган экан. Инқилоб куйчиси роли маданий-оқартув ишлари ташкилотчиси Воҳид Қосимовга топширилибди. Саодат образини эса, тўқувчи Феруза Исмоилова талқин қилаётган экан.

— Ҳамзадек улуғ инсон ҳақида спектакль саҳналаштириш ғоятда қийин, масъулиятли, албатта, — дейди А. Юнусов. — Негаки, халқимиз Ҳамзани, у ҳақда ёзилган асарларни яхши билади. Қолаверса, Улуғ Октябрь юбилейи тантаналари кунларида уни ҳимоя қилган, ғояларининг амалга ошиши учун ҳатто жонини фидо қилган инсонни саҳнада гавдалантирганда қизиқиш шубҳасиз, катта бўлади.

Халқ театри «Ҳамза» спектаклини муваффақиятли саҳналаштиришига ишонамиз. Негаки, ҳозирга қадар 60 дан ортиқ асарни саҳналаштириб, ўз мухлисларига — тўқимачиларга, шаҳар аҳолисига, қолаверса, республикамиз областларидаги санъат мухлисларига кўрсатган театрнинг ўзига хос бой тажрибаси бор. «Тўйлар муборак», «Макр ва муҳаббат», «Рус масаласи», «Кўрмайин босдим тиконни» каби спектаклларни кўрган томошабинлар, санъат аҳли ҳаваскорларнинг ўзига хос ижрочилик услуби, анъаналари борлигини ҳам баралла эътироф этишган.

Умуман, Тошкент тўқимачилик комбинатининг Ю. А. Гагарин номидаги Маданият саройи ҳузуридаги бадиий коллективлар ва тўгаракларнинг республика халқ ҳаваскорлик санъати равнақига қўшаётган ҳиссаси катта. Буни II Бутуниттифоқ халқ ижодиёти фестивали мусобақалари натижаларида яққол кўриш мумкин. Ишчи санъаткорлар фестивалда актив қатнашмоқдалар. Кўпчилик ҳаваскорлик коллективлари репертуарида улар ижро этиб келаётган куй, қўшиқ ва рақслар бор.

Бундай ижодий ютуқлар янада салмоқли бўлиши мумкин. Лекин ишчи ҳаваскорларни тўлқинлантираётган муаммолар ҳам борки, бундан асло кўз юмиб бўлмайди. Масалан, халқ театри саҳнасини безаш, уни айланадиган саҳнага айлантириш масаласида иккинчи истеъдод эгалари керакли ёрдамни ололмаяптилар. Халқ талантларини вақти-вақти билан моддий ва маънавий рағбатлантириб туриш, кийим-кечаклар, жиҳозлар учун етарли фонд ажратилмайди. Гастроллар камдан-кам уюштирилади. Қатнашчилар турли сменаларда ишлаганликлари туфайли кўпинча репетициялар ўз вақтида ўтказилмай қолади.

Шунинг учун биз, ютуқларни Тошкент тўқимачилик комбинати маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг эътибори, ғамхўрлиги самараси деб таъкидлаган ҳолда, улар юқоридаги камчиликлар ҳақида ҳам ўйлаб кўрадилар, деб умид қиламиз.

Саида ЙЎЛДОШЕВА.

• *Ёшлар ижодидан*

ТАШСЕЛЬМАШДА

Инсон қирқ градусда оғриқ зўридан
Алаҳсираб ётади ўзини билмай.
Ё учқун сачраса ўчоқдан ногоҳ,
Пешнин тортар у, деб куйиб қолмай.

Кўкдан юлдуз учса, бевақт сўнса нур,
Ўзини панага олганлар ҳам бор...
Эй, дўстим, кўксингда қанчалар ғурур
Қанча тафт борлигин ҳис этдим такрор.

Бир минг уч юз... қайнаб турган олов-чўғ,
Чўян эрир... оқар нурли суюқлик.
Ундан кўтарилар кўз илғамас буғ,
Наздимда, у ҳам беш юзга етгулик.

Шу олов ёнида, буғлар ичида
Қайнаб турганингда кўкрагинг очиқ,
Кўпларни мен кашф этдим ногоҳ,
Овлоқда юрганларни оловдан қочиб,

Хижолат қийнади, рости дилимни,
Ёнингда туролмай, дўстим, ёнма-ён.
Ҳайҳот! Шу лаҳзалар олов ичида,
Шу шеърим туғилди десам, сен ишон.

Қалбга ларза тушди, дарз кетди юрак,
Ким шеър ёзган бўлса сенинг тўғрингда.
Кимларнинг сўзи чин, кимники ёлғон,
Аён бўлди бу дам, ишчи, чўғингда...

Исмоил МАҲМУД.

АДАБИЁТ ВА САНЪАТ ОЛАМИДА

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

ЎЗБЕКИСТОН ССР «ФАН» НАШРИЁТИ ҚУЙИДАГИ КИТОБЛАРНИ ЎЗБЕК ТИЛИДА ЧОП ЭТДИ:

А. Рашидов. Кўҳна ва навқирон Самарқанд. 40 бет. Баҳоси 5 тийин.

Рисолада 2500 йилдан ортиқ тарихга эга бўлган Самарқанд шаҳрининг Совет ҳокимияти йилларида социал-иқтисодий, фан ва маданият соҳасида қўлга киритган муваффақиятлари, кўҳна шаҳарнинг ёшариши ҳақида ҳикоя қилинган.

Х. Тошев. XIX аср охири — XX аср бошларида Зарафшон ўзбекларининг хўжалиги ва ижтимоий турмуши. 100 бет. Баҳоси 80 тийин.

Монография ўқувчиларни Зарафшон водийси қишлоқ аҳолисининг XIX аср охири ва XX аср бошларидаги хўжалиги, ижтимоий турмуши, аҳолининг этник таркиби ҳамда жойлашуви билан таништиради.

С. Тошканов. Ўзбек совет адабиётида сатирик характер проблемаси. 108 бет. Баҳоси 90 тийин.

Монографияда ўзбек совет ёзувчиларининг сатирик характер яратишдаги маҳорати, ранг-баранг услуби, шунингдек сатирик асарларни анализ қилиш орқали сатира ва юмор муносабати — сатирик характер яратишда кулгининг роли масаласи ёритилган.

А. Раҳимов, С. Раҳимова. Сув ўсимликлари — озуқа манбаи. 60 бет. Баҳоси 10 тийин.

Китобчада тўйимлилиги, витаминларга бойлиги билан беда, йўнғичқа каби ўсимликларга тенг бўлган 40 дан ортиқ сув ўсимликлари турларининг тавсифи берилган.

О. Жуманиёзов. Ўзбек тилидаги герман тиллари ўзлашмалари. 104 бет. Баҳоси 85 тийин.

Монографияда рус тили воситачилигида ўзбек тилига кириб келган герман (немис ва инглиз) тиллари луғат таркибига мансуб сўзлар сон ва сифат жиҳатидан тавсифланган.

АТЕИСТЛАР КУРСИ

Қарши район партия комитети меҳнаткашлар ўртасида атеистик пропаганданинг жанговарлигини оширишга, омманинг меҳнат ва сиёсий активлигини ўстиришга эътибор беряпти. Шу мақсадда бу ерда икки йиллик атеист-лекторлар тайёрлайдиган махсус курс иш бошлади. Унда колхоз ва совхозларнинг партия комитетлари секретарлари, совет ходимлари ва педагоглардан иборат 40 тингловчи таълим олмоқда.

П. ТЎЛИЕВ.

• Мақоламизни ўқиб

«ЙИГИТНИНГ ОРИ БЎЛСИН»

Газетамизнинг шу йил 14 январь сонида босилган «Йигитнинг ори бўлсин» мақоласига ҳамон хатлар келиб турибди. Муҳтарам газетхонларнинг мулоҳазалари асосида уч марта хатлар подборкаси тайёрланди. Қуйида газетхонларнинг навбатдаги фикр ва мулоҳаза билдириб ёзган мактубларидан намуналар ва расмий жавобларни эълон қиляпмиз. Хат йўллаган ўртоқларга миннатдорчилигимизни изҳор этиш билан бирга ушбу муҳокамани якунлаймиз.

БИЗДА ҲАМ ШУНДАЙ БЎЛСА-ЧИ!

Отпускамни Магнитогорск шаҳрида ўтказишга қарор қилдим.

Мен бир нарсага ажабланиб қолдим. Қаерга қарамай савдо тармоқларида, сартарошхоналарда, троллейбус, трамвай, автобус ҳайдовчилари, қурилишларда, суратхоналарда, ошхоналарда, хуллас, шаҳардаги турли оғир-енгил ишларда аёллар экан. Аввалига ҳайрон бўлдим: нима, бу шаҳарда эркаклар яшамайдими? деб ўйладим. Йўқ, мен янгилишган эканман. Ҳар куни эрталаб, кечки пайт ва дам олиш кунлари шаҳарда одам тўлиб кетар экан. Кейин билсам эркаклар шаҳардаги саноат корхоналарида ишлар эканлар. Ўшанда жуда ҳавас қилгандим. Қани энди бизда ҳам шундай бўлса, деб орзу қилгандим. Айни вақтда В. П. Чкалов номидаги авиация бирлашмаси. Тошкент тўқимачилик комбинати сингари корхоналарда, химия, машинасозлик заводларида ёшлар жуда кам.

О. АБДУСАЛОМОВ,
ТошДУ студенти.

ТАКЛИФИМ ШУКИ..

Яқинда бир воқеанинг гувоҳи бўлдик. Боғчага келтирилган маҳсулотларни шофёр билан тарқатувчи машинадан ерга туширишди-ю, мудирага имзо чектириб четга чиқиб тураверишди. Ошпаз аёл билан мудира қопларни кўтара олишмади.

Биз ёрдамлашдик. Шофёр билан тарқатувчи машинага ўтириб, жўнаб кетишди.

Юкларни ортиш-тушириш, ташиш, жойлаштириб бериш, одамларнинг оғирини енгил қилиш каби ишларни йигитлар бажариши керакмасми? Тоғни урса талқон қиладиган, билагида кучи, қалбида ғўри бор йигитлар пештахта орқасида туфли, сумка, атир-упа сотиш билан оворадирлар.

Биз таклиф қилардикки, ҳар бир муассаса раҳбарлари, кадрлар бўлими бошлиқлари ишчини фақат «аризасига кўра» қабул қилиш билан чекланмасин. Ҳар бир ишчининг қобилиятига қараб, ишга жойлаштирсалар мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Дружба шаҳар санэпидстанцияси ходимларидан:

А. МАҲМУДОВ, Д. ОТАЖОНОВ, Г. ЯРАШЕВА, З. ШАРИПОВА.

БИЗНИНГЧА...

Бизнингча жойларда, савдо шохобчаларида «чойчақа» ундириш қатъият билан охиригача тугатилса, йигитларнинг анчагина қисми ўз-ўзидан пештахта ва дўконларни ташлаб кетади. Меҳнати оғирроқ бўлса ҳам «маошлироқ» касб ахтариб қолади.

Б. РАББИЕВ,
Сурхондарё области.

Муҳокама • мулоҳаза • таклиф

БОЛАЛАР БОЗОРДА?

Шаҳарларда, автовокзалларда, бозорларда, кўчаларда карта, ангишвона ўйнаб фолбинлик қилаётган, кинотеатрларда билет баҳосини икки, уч баробар сотаётган йигитларни кўриб ҳайратдан ёқа ушлайсан! Афсуски уларнинг орасида мактаб ўқувчилари ҳам бор. Наҳотки, бу болаларнинг юриш-туриши, ўқиш ва иши билан шуғулланадиган, қизиқадиган ота-оналар, мактаб, ташкилот, қолаверса маъмурий орган ходимлари топилмаса ёки бу масала уларни қизиқтирмайдими?

Халқимизда бир мақол бор. «Қуш уясида кўрганини қилади». Агар бола ёшлигидан оилада, мактабда инсонга меҳр, меҳнатга муҳаббат руҳида тарбияланса, орамизда мана шундай ишёқмас йигитлар бўлмасди.

А. МАТАЗИМОВ,
Андижон область, Балиқчи район Гулистон қишлоқ Совети.

АМАЛИЙ ИШГА ЎТАЙЛИК

Бизнинг Фарғона шаҳрида чайқовчиликка қарши курашда, транспортларни график бўйича ишлашини йўлга қўйишда шаҳар комсомол комитети кўп ишлар қиляпти. Район, шаҳар, область комсомол комитетлари, газетадаги мақола юзасидан қилиниши керак бўлган ишларни ҳам ўз зиммаларига олса яхши бўларди. Ўз касби билан шуғулланмаётган, енгил-елпи ишлар билан банд бўлган йигитларни, айниқса дипломли инженер, педагогларни, агрономларни исми-фамилиялари билан газета саҳифасида таништириб борилса. Зеро, мақолани ўқиб уялмаган йигитлар исми фамилиясини ўқиб уялишса...

Э. ЭРГАШЕВ,
инженер, Фарғона шаҳри.

ҚАТТИҚ ЧОРА КЎРИШ КЕРАК

Бу дарҳақиқат жиддий муаммо: чунки, жуда кўпчилик аёллар учун, шунингдек ёш қизлар учун ишлар етарли эмас. Нима, аёлларимиз, сингилларимиз бундай учар савдогарлар учун қурилишда ишлашлари керакми?! Нима учун масъул ўртоқлар, юқори ташкилот раҳбарлари ҳеч бир чора-тадбир кўришни истамайдилар, қизиқ?!

Менимча, олий ўқув юртлари ва техникумларнинг раҳбарлари ҳам ўз фикрларини айтишлари, қолаверса жиддий чора-тадбир кўришлари лозим. Йўлланма бериш ва ўқишга қабул қилишни ҳам қатъий контрол қилиш керак. Чунки баъзи жойда умуман дипломли мутахассис йўқ, бошқа бир жойда эса олий маълумотли зоотехниклар сомса, шашлик сотиб ўтирибди.

М. ИМОМАЛИЕВ,
комсомол аъзоси.

ЎЗИМИЗ АЙБДОРМИЗ

Менимча, мана шу тартибсизликларнинг ҳаммасига сабаб — ўзимиз, жойлардаги ёшлар билан ишлаш ташкилотларининг эътиборсизлигидир. Қайта қуриш сиёсати амалга оширилаётган шу кунларда ҳақиқатни айтиш жоиз. Назаримда, биз ана шу бурчимизни, қолаверса, масъуллигимизни унутиб қўйганга ўхшаймиз.

Ю. НОРТОЖИЕВ,
Қумқўрғон шаҳри.

УМИДИМИЗ КАТТА

Биз 38-, 39-, 40-йилларда комсомоллар шанбалик қилиб колхозда бир кунда 5—7 гектар ердаги буғдой ва арпаларни қўл ўроқ билан ўриб, боғлаб кетар эдик... Социалистик давлатимизнинг ташкил топганига 70 йил тўлади. Инқилоб чавандозлари ҳам йигитлар эди. Қани, ўша коммунистларнинг ўғиллари?

Афсуски, баъзи ота-оналар, ўғилларига ёшлигида одамийлик, жамият учун меҳнат қилиш зарурлигини ўргатмаганлар. Шунинг учун кўп ёшларни оғир ишга тоблари йўқ. Ваҳолонки, кўп азамат қизларимиз заводларда, қурилишларда ишламоқдалар.

Кўп йигитларимиз Афғонистон ерларида жасорат кўрсатиб, орден-медаллар билан келдилар. Виждонли йигитлар кўп — улардан умидимиз катта.

Келинг, ҳаммамиз Ватан учун, жамият учун, келажак авлод учун астойдил меҳнат қилайлик.

М. ТОЖИЕВ.
Оржоникидзе район Салор посёлкаси.

КАСБНИ БИЛИБ ТАНЛАНГ?

Мен Амударё район Максим Горький номли совхозда деҳқон оиласида туғилиб ўсганман. Ҳозир армия сафидаман. «Совет Ўзбекистони» газетасини жуда қизиқиш билан ўқиб боряпман. Эндиликда жуда кўп нарсалар очиқ-ойдин ёзилмоқда.

«Йигитнинг ори бўлсин...» сарлавҳали мақолани ўқиб ўйланиб қолдим. Мени бир нарса қизиқтиради, ҳар бир одамнинг ўз севган касби бор-ку. Ҳамма гап касб танлашда. Механизаторлик касбини севаман, машинада пахта теришга, ғўзаларни культивация қилишга жуда қизиқаман. Йигитга ярашадиган касбларнинг бири мана шу-да.

Ж. ЖУМАНИЁЗОВ,
Н-қисм.

МАҲАЛЛИЙ ГАЗЕТАЛАР НЕГА ЖИМ?

Фикримча, район ва область газеталари ҳам «Йигитнинг ори бўлсин» мақоласи изидан маҳаллий фактлар асосида мақолалар бериши керак. Негаки, кенг жамоатчилик ўқиш имконига эга бўларди. Энг муҳими, шу йигитларнинг ўртоқлари, ота-оналари бохабар бўларди.

К. КАРВОНОВ,
Жиззах область, Дўстлик районй.

РАСМИЙ ЖАВОБЛАР:

ЎЗБЕКИСТОН ССР САВДО МИНИСТРЛИГИдан юборилган жавоб хатида шундай дейилади: Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги ва унга қарашли ташкилотлар аёллар ва йигитлар меҳнатини системага солиш борасида қатор тадбирларни планлаштирди. Республикада бугунги кунда 41 мактаблараро таълим-ишлаб чиқариш комбинатларида 635, умумтаълим мактабларида 12 минг юқори синф ўқувчилари ҳунар ўрганишга тайёрланмоқда. Министрлик ҳунар-техника билим юртларига, мактабларга 80 процент, олий ва ўрта махсус ўқув юртларига эса 70 процент хотин-қизларни қабул қилишни қатъий қилиб қўйди. Шунингдек, савдода ишлайдиган аёлларнинг унумли ишлаши, яхши дам олиши учун қатор тадбирлар белгиланди.

Савдо системасида кўплаб хотин-қизлар ишлайди. Директор (магазин мудири) лавозимидаги аёллар — 35 процент, мутахассислар —76 процент, сотувчилар — 77 процент, кассир, контролерлар — 86 процент, ошпазлар—55 процентни ташкил қилади. Янгидан бир неча минг хотин-қиз ишга қабул қилинди.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги «Йигитнинг ори бўлсин» мақоласи юзасидан тадбирлар ишлаб чиқди. Министрлик бундан буён йигитларни ўз номига муносиб ишлар билан банд бўлишига, хотин-қизларни эса кўпроқ савдодаги енгил ишларга жалб этишга ўз эътиборини қаратади.

* * *

ЎЗБЕКБИРЛАШУВ ПРАВЛЕНИЕСИ жавобида айтилишича, мақолада кўрсатилган ҳамма фактлар, эътирозлар ўринли. «Ўзбекбирлашув» бу соҳадаги камчиликларни йўқотиш учун ҳамма чораларни кўради.

Кооператив техникумларига 90,5 процент, ҳунар-техника билим юртларига 70,8 процент, мактаб-магазинларга эса фақат қизлар қабул қилинади.

Савдо ва умумий овқатланиш точкаларига хотин-қизларни янада кўпроқ жалб қилиш тадбирлари белгиланди: уларнинг яхшироқ, хотиржамроқ, унумлироқ ишлаши учун уй-жой, боғча ва яслилар қурилиши ривожлантирилади. 4159 ўринли 37 мактабгача болалар муассасалари, 980 ўринли болалар боғчаларини ишга тушириш мўлжалланмоқда.

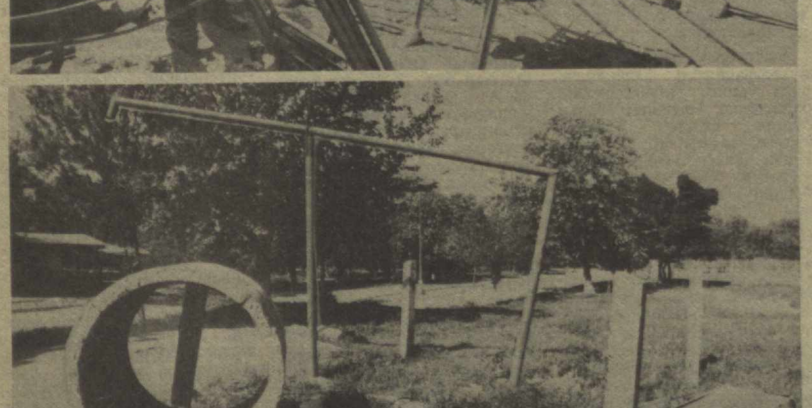

• Фотоайбнома

АТТРАКЦИОННИ ТЎХТАТИБ ҚЎЙИШДИ

САМАРҚАНД. Олий категорияли артист Геворг Сахалянга мана, иккинчи йилдирки, иш беришмаяпти. Унинг «Тик девор бўйлаб айланма мотопойга» аттракционини Самарқанд шаҳар Темирйўл районидаги «Ёш гвардия» маданият ва истироҳат боғи маъмурияти тўхтатиб қўйди.

Артист тўққиз йил муқаддам область маданият бошқармасининг таклифига биноан бу қадимий шаҳарга келган эди. У республиканинг кўпгина шаҳарларида ва унинг ташқарисида томошалар кўрсатди. Маълумки, тик девор бўйлаб айланма мотопойгаларни ҳадеб бир шаҳарда кўрсатавериш мақсадга мувофиқ эмас. Чунки, томошабинлар келмай қўйиши мумкин. Аммо Сахалян ўз группаси билан қаерда томоша кўрсатмасин, барибир боғнинг банкдаги ҳисобига пул тушаверди.

Гастроллар ҳозир ҳам давом этиши мумкин эди. Бироқ артист билан область маданият бошқармаси ходимларидан бири ўртасида кўнгилсиз гап ўтди. Оқибатда Сахалян номатлуб шахсга айланди. Эҳ-ҳе, уни нималарда айблашмади дейсиз?! Ревизиялар билан қўрқитишди. Жиноий иш қўзғатмоқчи бўлишди. Аммо эплашолмади. Шундан кейин Сахалянни... ишдан бўшатиб юборишди.

Темирйўл район халқ суди шу йил 19 апрелда артист аризасини кўриб чиқиб, унинг мажбурий прогул туфайли йўқотган 808 сўм 56 тийинини «Ёш гвардия» маданият ва истироҳат боғидан ундириб бериш ва зудлик билан уни ишга қайта тиклаш учун қарор чиқарди.

Боғнинг ўжар директори Т. Қосимов суд қарорини бажаришдан бош тортди. Артист Сахалян иш ҳақини ҳалигача ололмай юрибди. Унинг судга яна мурожаат қилишига тўғри келади, шекилли.

Аттракционга келсак, у бекор қолганлиги туфайли боғ ҳозирдаёқ қирқ беш минг сўм маблағдан жудо бўлди. Эҳтимол, боққа маблағ керакмасдир? Аксинча, маблағ етишмаслиги туфайли бир пайтлар шаҳарликларнинг севимли гўшаси бўлган бу жой ташландиқ ерга айланиб бормоқда. Артезиан қудуғи ифлосланиб ётибди. Ундан суғориш учун фойдаланиб бўлмайди. Кўкатлар қовжираб қолган. Боғда гул экмай қўйишган. Чунки, барибир хазон бўлади. Ўриндиқлар йўқ. Баъзи иморатлар бузилиб бормоқда. Кўргазмали агитация кўринмайди.

Темирйўл район халқ депутатлари Совети ижроия комитетининг тоқати тоқ бўлди. Шу йил апрелда у планда белгиланган тадбирларнинг бажарилишини суст назорат қилганлиги, кадрларга раҳбарликни бўшаштириб юборганлиги ҳамда сансалорликка йўл қўйганлиги учун боғ директори Т. Қосимов вазифасидан озод қилинди. Бироқ у ишлашда давом этяпти. Тўғрироғи, бошқаларнинг ишлашига ҳалақит бермоқда.

Темирйўл район ижроия комитети ва район маданият бўлимидагилар бундан буён шу тарзда ишлаб бўлмаслигини, тартиб ўрнатиш кераклигини тушунадилар. Аммо, нима учундир қатъий ҳаракат қилишга ўтмаяптилар.

Л. ТОКАРЕВ,
ЎзТАГ мухбири.

Суратларда: 1. Боғ ходимларининг бекорчиликдан зерикиб ўтиришларини қаранг. 2. Боғнинг бугунги аҳволи мана шундай.

Р. ҒАФУРОВ фотолари (ЎзТАГ).

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

• Тингланг, томоша қилинг

3 июнь, чоршанба

Телевидение

МТ-I. 8.00 — Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 10.05 — Фёдор Абрамов. 11.05 — Объектив. 11.45 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Нега ва нима учун? 17.15 — Ҳужжатли фильмлар. 17.55 — Совет қўшиқларидан концерт. 18.10 — Ҳужжатли фильм. 18.30 — «Концертино» квинтети чалади. 18.45 — Назария масалалари. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильм. 19.40 — Дунё ва ёшлар. 20.20 — «Отишма». Телеспектакль. 21.30 — Время. 22.05 — Киноафиша. 22.50 — Дунё воқеалари. 23.05 — Дрижёр ва оркестр.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Фильм-концерт. 9.40 — Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар. 10.40 — Ҳужжатли фильм. 11.05 — «Дарава узра шуъла». Бадиий фильм. 1-серия. 12.10 — Немис тили. 12.40 — Болалар учун фильм. 13.45 — Илмий-оммабоп фильм. 14.15 — Қишлоқ янгиликлари. 15.15 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Яшил дўстимиз. 19.25 — Ҳужжатли фильм. 19.40 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Инсон ва қонун. 21.15 — Барҳаёт қўшиқ. 21.30 — Время. 22.05 —«Драва узра шуъла». Бадиий фильм, 2-серия. 23.10 — «Дружба» велопойгаси. 23.35 — Баскетбол. Европа чемпионати. 00.15 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.05 — Ритмик гимнастика. 7.30 — Салом кичкинтойлар! 7.40 — Телефильм. 8.00 — Ахборот. 8.20 — Севги тароналари. 8.30 — Болалар учун фильм. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — «Абитуриент-87». 18.15 — Мультфильм. 18.30 — Элга хизмат: талаб ва таклиф. 19.00 — Инсон болаликдан бошланади. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Қайта қуриш— умумхалқ иши. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Пилла бойлигимиз. 21.10 — Лирик концерт. 21.30 — Время. 22.05 — «Ахборот» танқид қилган эди. 22.25 — О. Ёқубов. «Диёнат» Видеофильм. 2-серия.

ЎзТВ-II. 19.25 — Пионер телетайпи. 19.35 — «Учар йигит». Бадиий фильм. 20.45 — Ритмик гимнастика. 21.05 — Ёшлик. 21.30 — Время. **ФРУНЗЕ.** 22.05 — «Театрга маданий саёҳат». Бадиий фильм.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Бизга мактуб йўллабсиз 9.30 — Мактаб, оила, тарбия 10.15 — «Пахтаой» вокал ансамбли куйлайди. 11.15 — Юность. 12.10 — Ўзбекистон индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Ўзбекистон композиторларининг фортепьяно музикалари. 14.00 —Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Инқилоб ворислари. 17.00 — А. Гайдар. «Р. В. С.» 18.15 — Қишлоқ ҳаёти. 18.30 — Концерт. 19.20 — Аланга. 19.40 — БАМ ўзлаштириш муаммолари. 20.50 — Халқаро кундалик. 21.00 — «Вафо». Радиокомпозиция. 21.20 — Қишлоқ оқшомлари. 22.30 — Музикали ҳаёт янгиликлари. 23.15 — Катталарга болалар ҳақида. 23.30 — Дам олиш концерти.

РЕКЛАМА * ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

КАФЕДРАЛАР БЎЙИЧА ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА

мудирлар (фан доктори, профессорлар, фан кандидатлари, доцентлар): иккинчи сиёсий иқтисод кафедраси, илмий атеизм, чет эллик студентлар билан ишлаш бўйича ижтимоий фанлар, физика, назарий механика, техник кибернетика, йиғма темир-бетон ишлаб чиқариш, иссиқлик электр станциялари, амалий математика, геология, аналитик химия, гидрогеология ва инженерлик геологияси;

профессорлар: иккинчи илмий коммунизм, қурилиш механикаси ва иншоотларнинг сейсмик мустаҳкамлиги (0,25 ставка), саноатни бошқариш;

доцентлар: биринчи КПСС тарихи (5 ўрин), биринчи илмий коммунизм (5 ўрин), иккинчи илмий коммунизм (4 ўрин), чет эллик студентлар билан ишлаш бўйича ижтимоий фанлар, иккинчи сиёсий иқтисод (4 ўрин), биринчи фалсафа, икинчи фалсафа, иккинчи олий математика, пайвандлаш корхонасининг ускуналари ва технологияси, металлар технологияси, қурилиш ишлаб чиқариши технологияси, саноат ва граждан қурилиши, сув таъминоти ва канализация, техник кибернетика, назарий ва умумий электротехника, экспериментал ва назарий физика (3), саноат электроникаси (2), жараёнлар ва аппаратлар, ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш (0,25 ставкадан 3 та), газ ва нефть қувурларини, газ омборлари ва нефть базаларини лойиҳалаштириш ва уларнинг эксплуатацияси («нефть ва газни қувурлар орқали ташиш» курси учун); қувурлар ва нефть базалари барпо қилиш ва уларнинг ремонти, механизмлар ва машиналар назарияси (2), фойдали қазилма конларини ер остида ишлаш технологияси ва комплекс механизацияси, ёғочни ишлаш технологияси, геодезия ва маркшейдерлик, меҳнатни муҳофаза қилиш, электр изоляция ва кабель техникаси, разведка техникаси, экономика, геология-қидирув ишлари ва нефть-газ саноатини ташкил қилиш, фойдали қазилма конларини қидириш ва разведка қилиш методикаси, йиғма темир-бетон ишлаб чиқариши (2), амалий механика (3), умумий ва ноорганик химия (0,5);

катта ўқитувчилар: биринчи жисмоний тарбия (3 ўрин), инглиз тили (5), учинчи рус тили, материаллар қаршилиги (2), информатика ва ҳисоблаш техникаси;

ассистентлар: этика, эстетика ва дизайн, биринчи КПСС тарихи, биринчи фалсафа, техник кибернетика, назарий ва умумий электротехника (2), умумий ва назарий теплотехника, петрография, петрология ва регионал геология, ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш (2), машинасозлик саноати экономикаси ва уни ташкил қилиш, илмий атеизм, материаллар қаршилиги, информатика ва ҳисоблаш техникаси;

ўқитувчилар: чет тиллар (немис), биринчи рус тили (3 ўрин), иккинчи рус тили (4 ўрин), биринчи жисмоний тарбия (2 ўрин), инглиз тили (2), учунчи рус тили.

ИНЖЕНЕР-ТЕХНИК ХОДИМЛАР МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ФАКУЛЬТЕТИ:

доцент: қурилиш корхоналарини бошқарув ва уни ташкил қилиш.

ЎРТА МАХСУС БИЛИМ ЮРТЛАРИ ЎҚИТУВЧИЛАРИ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ФАКУЛЬТЕТИ:

ассистент: информатика ва ҳисоблаш техникаси.

ЧЕТ ЭЛЛИК ГРАЖДАНЛАР УЧУН ТАЙЁРЛОВ ФАКУЛЬТЕТИ:

катта ўқитувчи: рус тили;
ассистент: умумтаълим фанлари;
ўқитувчилар: рус тили (2).

КЕЧКИ-СИРТҚИ БЎЛИМ БЎЙИЧА

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА

мудирлар: (фан доктори, профессор, фан кандидати, доцент): физика, биноларни лойиҳалаштириш;
катта ўқитувчи: рус тили.

АНГРЕН ШАҲРИДА

мудир (фан доктори, профессор, фан кандидати, доцент): олий математика ва физика, химия ва химиявий технология;
доцент: қурилиш экономикаси ва уни ташкил қилиш;
ўқитувчи: рус тили.

ОЛМАЛИҚ ШАҲРИДА

мудир (фан доктори, профессор, фан кандидати, доцент): олий математика ва физика.

ЧИРЧИҚ ШАҲРИДА

мудир (фан доктори, профессор, фан кандидати, доцент): химия корхоналарининг машиналари ва аппаратлари;
доцентлар: ноорганик моддалар технологияси, илмий коммунизм, умумий электротехника;
ўқитувчи: рус тили.

ЖИЗЗАХ ШАҲРИДА

профессор: қурилиш конструкциялари (темир-бетон конструкциялар курси бўйича);
доцентлар: материаллар қаршилиги ва қурилиш машиналари;
катта ўқитувчи: жараёнлар ва аппаратлар;
ассистентлар: материаллар қаршилиги, сув таъминоти ва канализация (2), саноат—граждан бинолари ва қишлоқ хўжалик қурилиши архитектураси (2), темир — бетон ва ғиштли конструкциялар, автоматика ва ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш, инженерлик геодезияси, сиёсий иқтисод.

САМАРҚАНД ШАҲРИДА

мудирлар (фан доктори, профессор, фан кандидати, доцент): умумий инженерлик фанлари, марксизм — ленинизм, машинасозлик технологияси, энергетика фанлари;
доцентлар: материалшунослик ва конструкция материаллари технологияси, автомобиль ва тракторсозлик технологияси жисмоний тарбия, сиёсий иқтисод, илмий коммунизм, олий математика (2), ноорганик моддалар технологияси (2), корхоналарни ташкил қилиш планлаштириш ва уларни бошқариш, электр станциялари ва подстанциялари, физика, машинасозлик экономикаси, назарий механика, курси бўйича;
катта ўқитувчилар: рус тили, немис тили;
ассистентлар: гидравлика ва гидравлика машиналари, металл кесиш асбобларини лойиҳалаштириш, саноат корхоналари, шаҳарлар ва қишлоқ хўжалигининг электр таъминоти, физика;
ўқитувчи: рус тили.

НАМАНГАН ШАҲРИДА

доцентлар: сиёсий иқтисод ва илмий коммунизм; саноат ва граждан қурилиши;
катта ўқитувчилар: чизма геометрия ва чизмачилик;
ассистентлар: саноат ва граждан қурилиши (2), физика, чизма геометрия ва чизмачилик, гидромелиорация машиналари.

НАВОИЙ ШАҲРИДА

мудирлар (фан доктори, профессор, фан кандидати, доцент): олий математика, экономика ва ишлаб чиқаришни ташкил қилиш;
доцентлар: бинокорлик корхоналари технологияси ва уларни ташкил қилиш, машинасозлик технологияси, химиявий технология машиналари ва аппаратлари, бирикувчи ва ноорганик моддалар технологияси (2);
ассистентлар: олий математика (3), бинокорлик корхоналари технологияси ва уларни ташкил қилиш, марксизм — ленинизм (2), химиявий технология машиналар ва аппаратлари, ишлаб чиқариш экономикаси, уни ташкил қилиш ва планлаштириш (3);
ўқитувчилар: ингилиз ва немис тиллари.

КОНКУРС МУДДАТИ — 13 ИЮНГАЧА.

Ҳужжатлар юбориш учун адрес: Тошкент шаҳри, ГСП, Навоий кўчаси, 13 — уй, 49 — хона.

Р. — 08781. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. — 127. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12